

Møte onsdag den 13. oktober kl. 10President: *I n g e L ø n n i n g*

D a g s o r d e n (nr. 3):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime (nr. 1)
2. Referat

Presidenten: Representanten Marit Nybakk, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Det foreligger en rekke permisjonssøknader:

- fra representanten Morten Lund om permisjon i tiden fra og med 18. oktober til og med 11. november, og fra representantene Anne Berit Andersen, Haakon Blankenborg, Per Roar Bredvold, Sverre J. Hoddevik og Jan Sahl om permisjon i tiden fra og med 18. oktober til og med 12. november – alle for å delta i De forente nasjoners 59. ordinære generalforsamling, 2. del, i New York
- fra representanten Karin Andersen om permisjon i tiden fra og med 19. oktober til og med 21. oktober for å delta i parlamentariske dager i regi av Den Interparlamentariske Union ved De forente nasjoners 59. generalforsamling i New York

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
 - For Vest-Agder fylke: Åse Versland
 - For Hedmark fylke: Helge Bjørnsen og Johnny Hult
 - For Nordland fylke: Kari Økland
 - For Oppland fylke: Reidun Gravdahl
 - For Sogn og Fjordane fylke: Mathias Råheim
 - For Sør-Trøndelag fylke: Karin Galaaen
3. Johnny Hult innvelges i Lagtinget for den tid han møter for representanten Per Roar Bredvold.

Valg av settepresidenter

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges to settepresidenter for Stortingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Kjell Engebretsen og Sigvald Oppebøen Hansen. – Andre forslag foreligger ikke, og Kjell Engebretsen og Sigvald Oppebøen Hansen anses enstemmig valgt som settepresidenter for Stortingets møte i dag.

Statsråd Laila Dāvøy overbrakte 1 kgl. proposisjon (se under Referat).

Presidenten: Arne Sortevik vil fremsette et privat forslag.

Arne Sortevik (FrP) [10:04:00]: På vegne av stortingsrepresentantene Gjermund Hagesæter, Harald T. Nesvik,

Øyvind Vaksdal og meg selv har jeg æren av å legge frem forslag om valg av målbruk i offentlig tjeneste, slik at sykehusene kan fortsette med å kalle seg sykehus.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte – på begge målformer.

S a k n r . 1

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende regjeringsmedlemmer vil møte til muntlig spørretime:

- statsråd Laila Dāvøy
- statsråd Torild Skogsholm
- statsråd Børge Brende

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Oddbjørg Ausdal Starrfelt.

Oddbjørg Ausdal Starrfelt (A) [10:05:25]: Eg vil gjerne få stilla eit spørsmål til samferdsleministeren.

Det skal vera trygt å reisa med fly. No lurar mange i Noreg på om det er trygt å reisa med fly. Det er mange tilhøve som spelar inn, terrorrusselen, som me såg eit døme på i Narvik for litt sidan, konkurransen mellom flyselskapa, som er inne i vanskelege omstillingar, og omstillinga i Luftfartstilsynet og i Avinor AS.

Luftfartstilsynet og Avinor AS har statsråden direkte ansvar for, sjølv om ho prøvde å skulda på Stortinget for ei god veke sidan i fjernsynet. Eg kan opplysa om at Stortinget har fått informasjon om at alt er såre vel. Det er ikkje føreslått eit einaste tiltak eller bede om ei einaste krone som ikkje har vore støtta. Så statsråden har det fulle og heile ansvaret for tryggleiken i lufta.

Eg vil be henne gjera greie for kva initiativ ho har teke og vil ta for å forsikra seg om at det ikkje er problem, og at ikkje vanskelege prosessar går på tryggleiken laus i lufta. I Arbeidarpartiet er me bekymra.

Statsråd Torild Skogsholm [10:06:40]: Når vi setter i gang omstillingsprosesser, er det to spesielle punkter som er viktige for denne regjeringa. Det første er at vi må ha sikkerheten minst på dagens nivå, og det andre er at vi skal ha en service overfor innbyggerne i landet som er minst på dagens nivå.

Vi står overfor store omstillinger og store omstillingsbehov. Innenfor den sektoren som jeg har ansvaret for, kan jeg nevne omstillinger som har pågått, og som pågår, innenfor Posten, innenfor Statens vegvesen og innenfor Avinor.

Skal vi fortsatt kunne bo i og bruke hele vårt langstrakte land, er vi nødt til å tilpasse våre aktiviteter og vårt tilbud til dagens situasjon. Det vil si at vi som myndigheter må sørge for at det sikres gode, sikre og rimelige tilbud rundt om i hele landet. Det blir ganske tungt, tror jeg, å drive distriktspolitikk om vi ikke tar slike omstillingsbehov på alvor.

I forhold til det konkrete spørsmålet om sikkerhet innenfor luftfart: Vi har to institusjoner som ene og alene har sikkerhet som det eneste området de har fokus på. Det er et tilsyn, og det er Havarikommisjonen. Det tør være kjent at det er satt i gang et arbeid i Havarikommisjonen for å gjennomgå om sikkerheten og sikkerhetsaspektet i omstillingsprosesser er godt nok. Det gjelder omstillingsprosesser i tilsyn, i Avinor og i selskapene.

Så vil jeg minne om at prisen på de tiltak som har vært gjennomført, eller som gjennomføres nå, når det gjelder sikkerhet, innenfor det vi kaller for security, er ca. 650 mill. kr.

Oddbjørg Ausdal Starrfelt (A) [10:08:56]: Eg takkar for svaret.

Me er sjølvsagt samde i målet for tryggleiken, som statsråden no sa noko om. Det ho sa lite om, var problema. Det bekymrar oss i Arbeidarpartiet at talet på kontrollar som nettopp Luftfartstilsynet utfører, går ned, og at talet på avvik og problem som dei finn pr. kontroll, går opp. Det bekymrar òg at det er totalt tillitsbrot mellom dei tilsette i Avinor AS og leiinga. No verkar det heldigvis som om det òg bekymrar styreleiar Talleraas.

Mitt spørsmål til statsråden er: Bekymrar det henne, og vil ho gjera noko meir for å bøta på dette? Eg les at Talleraas har uttala at det ikkje er bevist at desse samarbeidsproblema går på tryggleiken laus. Eg håpar at me slepp å få eit slikt bevis før me tek dette på alvor. Tek statsråden det på alvor?

Statsråd Torild Skogsholm [10:09:52]: Når vi har satt i gang denne gjennomgangen i Havarikommisjonen, skyldes det at vi tar alle innspill vedrørende sikkerheten på aller største alvor. Vi har ikke lov til å ta sjanser på det området. Derfor har vi satt i gang den gjennomgangen nettopp i Havarikommisjonen, som har spesialisert seg på sikkerhet, og som derfor har en portefølje som går på å ivareta tilsyn og å se til at aktørene som det her dreier seg om, faktisk tar dette på alvor.

Når det gjelder samarbeidsproblemer i Avinor, er det også grunn til å ta det på alvor, og det gjør styret. Styret har grepet fatt i dette. De har en gjennomgang av samarbeidsformer og samarbeidsutfordringer. Jeg har tillit til at styret både har grepet fatt i dette på en konstruktiv måte og også vil følge dette videre opp på en konstruktiv måte.

Presidenten: Det blir tre oppfølgings spørsmål – først Tor-Arne Strøm.

Tor-Arne Strøm (A) [10:11:06]: Det er mange paradokser her i livet. I Avinor har de så langt brukt 44 mill. kr på konsulent tjenester. På årsbasis blir det kan-

skje ca. 60–70 mill. kr. Men dette er jo bare synsing. Samtidig vet vi at folk blir oppsagt, med eller uten slutt-pakke. Dette er folk som kanskje til og med kunne utført de oppgavene som innleide konsulenter gjør. Synes samferdselsministeren at dette henger på greip, at denne situasjonen henger sammen?

Statsråd Torild Skogsholm [10:11:43]: Jeg vil bare minne om at da Bondevik II-regjeringen overtok, var vi i en situasjon hvor flyprisene var svært høye. Vi hadde en situasjon hvor det var svært liten konkurranse i luftfarten, og det var en unison holdning at vi måtte gjøre noe for å få kostnadene knyttet til luftfarten ned. Det gjorde vi umiddelbart. Vi fjernet en avgift som tynget folk i hele landet. Vi hadde allerede sett at vi hadde en organisasjon innenfor Avinor som var dimensjonert for et helt annet omfang av luftfart enn det vi da så. Dette måtte det gripes fatt i, og vi fikk den organiseringen av Avinor som vi har pr. i dag. Det er styret som har det daglige ansvaret for at driften blir gjort på en god måte, også når det gjelder i hvilket omfang man velger å bruke konsulenter.

Presidenten: Geir-Ketil Hansen – til oppfølgings spørsmål.

Geir-Ketil Hansen (SV) [10:12:53]: SV foreslo i vår at sikkerhetsdelen i Avinor, det gjelder bl.a. styringssentralene og kontrolltårnene, bør skilles ut av selskapet og legges direkte under Samferdselsdepartementet. Vi mener at den delen av luftfarten er så viktig at den ikke bør ligge i et AS, som skal være selvfinansierende og svare for avkastningskrav. Forslaget har etter hvert fått bred støtte, senest på lederplass i Aftenposten i går, hvor de skriver at de håper at de mange problemene innenfor luftfarten den siste tiden vil få regjering og storting til å se på konstruksjonen av Avinor på nytt.

Er samferdselsministeren villig til å vurdere å trekke ut sikkerhetsdelen av Avinor for å skjerme den mot omfattende budsjettkutt og nedbemanning?

Statsråd Torild Skogsholm [10:13:34]: Norge var et av de første landene som skilte ut inspeksjon av sikkerhet fra den operasjonelle driften. Det var et veldig viktig grep å ta; vi har rett og slett en ekstern institusjon som ser til at sikkerheten blir fulgt godt nok opp. Det var et viktig grep.

Det representanten her spør om, er om vi skal gå videre med dette og ta ut enkelte deler av driften som er knyttet til sikkerhet. Da vi hadde Luftfartsverket – før vi etablerte Avinor AS – var fortsatt denne delen, også flygeledertjenesten, for å kalle det det, en integrert del. Da var også inspeksjonen en del av Luftfartsverket. Vi valgte å skille det ut nettopp av hensyn til at vi skal ha et helt annet fokus på sikkerhet enn det vi har hatt før.

Så vil jeg igjen minne om at Havarikommisjonen har en gjennomgang av sikkerheten i en omstillingsfase for å se om den er godt nok ivaretatt.

Presidenten: Jorunn Ringstad – til det siste oppfølgings spørsmålet.

Jorunn Ringstad (Sp) [10:14:50]: Vi veit alle at det går føre seg store og omfattande omorganseringar i Avinor. Ja, det er vel eit fåtal av dei som jobbar i Avinor, som ikkje av omstillingane på ein eller annan måte får følgjer for.

Folk som er opptekne av og har kunnskap om arbeidsmiljø og omstilling i ulike organisasjonar, har stilt spørsmål ved om det ikkje skjer for store og omfattande omstillingar i Avinor på for kort tid. Vi veit òg at omstillingar skaper grunnleggjande utryggleik i heile bedriftskulturen. Vi veit òg at store omstillingar har store menneskelege og sosiale kostnader.

Det er viktig å få dei tilsette med på laget når ein skal gjennomføre omstillingar, og det er viktig at dei tilsette får ein eigarskap til det som skal skje. Forstår statsråden at den uroa som er skapt i Avinor, kan ha noko med sjølve prosessen å gjere? Ser statstråden at ting kunne vore gjorde annleis, og korleis vil statsråden som ansvarleg for luftfarten gripe fatt i dette?

Statsråd Torild Skogsholm [10:15:58]: Til spørsmålet om dette tar for kort tid: Det er veldig vanskelig å si. Nå har styret en gjennomgang av samarbeidsforholdene. Jeg vet at det i den sammenheng vil bli foretatt intervjuer av veldig mange berørte, både av ansatte, ledelsen og styret. Da regner jeg med at slike ting vil bli avdekket, og at styret har muligheten til, om det er nødvendig, å justere måten det håndterer dette på.

Jeg har ikke noen bakgrunn for å si at dette skulle kunne håndteres på en annen måte pr. i dag. Jeg synes det er viktig at vi i alle slike omstillingsfaser hele tiden søker å ha den rette organiseringen. Det er nok slik at vi står midt i en stor omstilling – ikke bare på denne sektoren, men i mange sektorer vil vi ha det i tiden framover også – for å kunne gjøre oss i stand til å drive en god distriktspolitikk her i landet.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Øystein Hedstrøm (FrP) [10:17:17]: Jeg har et spørsmål til nærings- og handelsministeren.

Igjen skaper Regjeringen uforutsigbarhet når det gjelder rammebetingelsene for statsselskapene. For fire måneder siden bestemte Stortinget, med regjeringspartienes støtte, at normalreglene i aksjeloven skulle gjelde for utbytte i Statkraft. Allikevel foreslår nå Regjeringen å omgjøre dette vedtaket før det er innført, og foreslår et utbytte for Statkraft på et nivå som er ren mishandling. Så mitt spørsmål til statsråden blir: Hvorfor ønsker man nå å gå imot det man for fire måneder siden sa man var for, og som daværende næringsminister fra Stortingets talerstol lovet å følge opp?

Statsråd Børge Brende [10:18:21]: Statkraft har fått redusert sitt utbyttekrav i det budsjettet som Regjeringen fremla. I fjor ble det vedtatt et utbytte for Statkraft på 95 pst. av overskuddet. I år legger Regjeringen opp til å redusere dette til 78 pst. Det innebærer at Statkraft vil få

beholde 1 milliard kr av sitt overskudd hvis dette blir vedtatt.

I tillegg vil jeg gjøre representanten Hedstrøm oppmerksom på at Stortinget i 2003 ekstraordinært valgte å tilføre Statkraft 4 milliarder kr. Til sammen vil altså Statkraft i løpet av ett år ha styrket egenkapitalen sin med 5 milliarder kr hvis Regjeringens forslag går igjennom, det vil si 20 pst. styrking av egenkapitalen i løpet av meget kort tid. Jeg vet om få andre selskaper som er i en så komfortabel situasjon, og som også har så pass mye kapital til å investere, senest nå vist ved at Statkraft foretok en strategisk investering i Sverige, et større oppkjøp av et energiselskap.

Øystein Hedstrøm (FrP) [10:19:37]: Jeg registrerer at statsråden ikke ønsker å respektere det vedtaket som ble fattet i Stortinget, også med regjeringspartienes støtte. Men det stopper ikke her.

Når det gjelder dokumentavgiften, sa et enstemmig storting at den skulle Statkraft få kompensert på samme måte som det er blitt gjort med tidligere statsselskaper. Man sa også at tvungne nedslag i Statkraft pålagt av Konkurransetilsynet ikke skulle omfattes av utbytteberegningen. I begge disse tilfellene går nå Regjeringen imot. Mitt spørsmål blir da: Ønsker man å rote det til for Statkraft? Vil man ikke respektere flertallet i Stortinget som vil at dette selskapet skal utvikle seg i Norden og Nord-Europa, slik at Norge kan få den plassen i Europa det fortjener som en energistormakt?

Statsråd Børge Brende [10:20:32]: Norge er allerede en energistormakt i europeisk sammenheng. Vi er verdens sjette største vannkraftprodusent, og vi er verdens tredje største eksportør av olje og gass. Statkraft er i en veldig komfortabel kapital situasjon og har fått økt sin kapital med 5 milliarder kr i løpet av et år.

Jeg registrerer også det representanten Hedstrøm sier om at han ikke er fornøyd med at Regjeringen har foreslått en reduksjon i utbytte fra 95 pst. til 78 pst. for neste år, og han er heller ikke fornøyd med at staten ikke kompenserer 1,5 milliarder kr betalt i dokumentavgift.

Regjeringen har foreslått å oppheve de to forslagene som Stortinget kom til på dette punktet, fordi vi mener at Statkraft allerede har nok kapital. Men det står selvsagt Stortinget fritt å endre dette og tilføre Statkraft ekstraordinært 1,5 milliarder kr, og da ta ut mindre utbytte enn det vi har lagt opp. Det vil vi selvsagt ta til etterretning. Men vi kom med vårt beste forslag i forhold til den situasjonen Statkraft er i nå, også tatt i betraktning et verdiskapende eierskap.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – Inge Ryan.

Inge Ryan (SV) [10:21:55]: Det var en ganske hard debatt i Stortinget da vi drøftet omdannelsen av Statkraft til aksjeselskap. En av de tingene som var helt klare, var at dersom en skulle foreta noen form for nedslag, skulle saken legges fram for Stortinget.

Så opplever vi like etter at vedtaket er fattet, at Statkraft i Rana leaser eller leier ut deler av kraften sin til et utenlandsk selskap, et finsk selskap. Syns statsråden det er en forbigående fra statsrådets side at man faktisk går ut over en ti års kontrakt og leaser eller leier ut deler av kraftressursen sin? Er ikke det en slags omgåelse av det vedtaket som Stortinget fattet?

Statsråd Børge Brende [10:22:40]: Dette spørsmålet dreier seg jo om noe annet enn hovedspørsmålet.

Når det gjelder Stortingets vedtak knyttet til omdannelsen til AS, respekterer jeg det fullt ut. Ethvert nedslag som skyldes strategiske konstellasjoner eller løsninger som Statkraft skulle ønske, skal selvsagt forelegges Stortinget. Regjeringen har ingen planer om det på dette tidspunkt, og jeg er ikke kjent med den typen planer.

Når det gjelder selskapets muligheter til å håndtere løpende det som kreves i et kommersielt marked, er det styrets og administrasjonens ansvar. De må få de samme mulighetene som de andre selskapene de konkurrerer med.

Når det gjelder den konkrete saken som representanten tar opp, om leasing av kraft fra Mø i Rana, kjenner jeg ikke den, men det kan jeg komme tilbake til.

Presidenten: Odd Roger Enoksen – til neste oppfølgingsspørsmål.

Odd Roger Enoksen (Sp) [10:23:40]: Da Stortinget vedtok å styrke egenkapitalen i Statkraft med 4 milliarder kr, var det et bevisst valg for å styrke Statkrafts kredittrating. Det var også et helt bevisst valg da Stortinget vedtok at aksjelovens normalbestemmelser skulle legges til grunn for utbytte. Da hjelper det lite at næringsministeren argumenterer med at utbyttet blir lavere i år enn det var foregående år. Dette skaper usikkerhet omkring selskapets framtid. Det skaper usikkerhet omkring de politiske rammebetingelsene og hvordan regjering og storting vil behandle dette selskapet, som er en viktig aktør i norsk energipolitikk.

Jeg er glad for at Fremskrittspartiet tar opp dette spørsmålet. Det tyder på at Fremskrittspartiet i alle fall ikke har tenkt å bruke utbyttepolitikk til å delprivatisere Statkraft. Så mitt korte spørsmål er: Er det en tenkning i den retning næringsministeren nå gjør seg til talsmann for, at man ønsker å delprivatisere selskapet og bruker en knallhard utbyttepolitikk for å få det til?

Statsråd Børge Brende [10:24:42]: Først sier jeg meg enig med representanten Enoksen i at Statkraft er en viktig aktør i det norske energimarkedet med produksjon av 40 TWh strøm i året. De er også en viktig aktør i internasjonal sammenheng. Men jeg kan ikke si meg enig i at et selskap som har fått styrket egenkapitalen sin med 20 pst. i løpet av det siste året, er et selskap man skaper usikkerhet rundt. Jeg må med respekt å melde få si at hvis det skapes usikkerhet rundt selskapet, er det eventuelt de som nå hevder at det er et redusert utbyttekrav fra Regjeringen, fra 95 pst. til 78 pst., som skaper den

usikkerheten. Statkraft er i en komfortabel situasjon. De har bra med kapital. De kan gjøre de strategiske vurderingene og de fremstøt som de ønsker, senest gjennom et stort oppkjøp av et svensk energiselskap. Det Regjeringen har gjort, er å fremlegge det vi synes er den riktige utbyttepolitikken for selskapet, også tatt i betraktning den budsjettsituasjonen vi er i, og foreslå at de to vedtakene som Stortinget har fattet, blir opphevet.

Presidenten: Carl I. Hagen – til oppfølgingsspørsmål.

Carl I. Hagen (FrP) [10:25:50]: Så vidt jeg vet, har Stortinget fastslått at når det gjelder Statkraft, er det normalbestemmelsene i aksjeloven som skal følges. Hvis jeg ikke tar feil, betyr det at det er styret som fremmer forslag overfor generalforsamlingen om utbytte, og at generalforsamlingen kan redusere utbyttet, men ikke øke det.

Betyr det som Regjeringen nå foreslår, at dersom styret står på sine lov- og vedtektsfestede rettigheter og sin plikt til å ivareta selskapets interesser og innstiller overfor generalforsamlingen et utbytte på 50 pst., som er det normale, og som Stortinget også har sagt, er det statsrådets intensjon å kaste styret og finne et styre som gjør som eieren sier, på telefonen eller på andre måter?

Det andre spørsmålet mitt gjelder dokumentavgiften. Er det så å forstå at det blir vanlig praksis at istedenfor å fremme forslag eller stille kabinetsspørsmål når Stortinget fatter et vedtak Regjeringen ikke har intensjon om å følge, men vil foreslå å oppheve senere, vil stortingsvedtak heretter av folket og alle andre bli sett på som en resolusjon og ikke som et vedtak som Regjeringen plikter å følge? (Presidenten klubber.) Er statsråden redd for at hans oppførsel vil føre til at staten blir en elendig eier for en del selskaper etter hvert?

Presidenten: Presidenten minner om at taletiden gjelder for alle.

Statsråd Børge Brende [10:27:08]: Først vil jeg gjennta at jeg ikke synes staten har vært noen dårlig eier her. Tvert imot har vi styrket selskapets egenkapital med 20 pst. det siste året.

Når det gjelder utbytte, er det på linje med tilsvarende bestemmelser for statsaksjeselskaper, fastslått i aksjeloven § 20 fjerde ledd, at det er eier som fastsetter utbytte i statsforetak, slik at staten står fritt til det. Det er en spesialbestemmelse knyttet til statsforetakene. Dette vil Stortinget ta endelig stilling til gjennom de to forslag som Regjeringen har fremmet, og det utbyttekrav som Regjeringen da også har foreslått.

Vi synes det er et rimelig forslag at Statkraft blir sittende igjen med 1 milliard kr i tillegg til de fire som de er ekstraordinært tilført. Hvis Stortinget mener at dette er et for tøft utbyttekrav, og at Statkraft skal tilføres 1,5 milliarder kr ekstra som kompensasjon for dokumentavgiften, står det Stortinget fritt, selvsagt, og det vil vi også leve med. Det er som en del av budsjettforhandlingene. Da vil man også kunne bruke statsforetakslovens bestemmelser til direkte å bestemme utbyttet.

Presidenten: Grethe Fossli – til siste oppfølgings-spørsmål.

Grethe Fossli (A) [10:28:19]: Det er fire måneder siden Stortinget tok stilling til de to spørsmålene som statsråden viste til. Mitt spørsmål blir da: Hva er det som er endret etter de fire månedene som gjør at Regjeringen kan overse Stortingets vedtak?

Statsråd Børge Brende [10:28:38]: Først må jeg minne representanten om at Regjeringen i år har valgt å legge et lavere utbyttekrav til grunn, 78 pst., mens kravet da Regjeringen inngikk et budsjettforlik med Arbeiderpartiet i fjor, var 95 pst.

Så er det slik at hvis stortingspartiene finner 2,5 milliarder kr som de skal dekke inn krone for krone, som skal redusere utbyttekravet og kompensere for dokumentavgiften, ser jeg frem til inndekningen av det under budsjettforhandlingene. Men jeg registrerer at det er stor interesse knyttet til dette spørsmålet, og at Stortinget har prioritert at man skal ha en komfortabel kapitalsituasjon i Statkraft. Det er jeg enig i, og derfor legger også Regjeringen opp til at de får beholde 1 milliard kr av utbyttet sitt. Som jeg har sagt ved flere anledninger, har de økt egenkapitaldekningen sin med 20 pst. Hvilke andre norske selskaper er det som er i en slik komfortabel situasjon? Her er det et eller annet med kart og terreng som ikke helt går i hop.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

May Hansen (SV) [10:29:57]: Jeg vil stille et spørsmål til barne- og familieministeren.

«Ingen her vet at jeg ikke tør sove.» Det er et sitat fra en 15 år gammel asylsøker på et asylmottak i Norge. Det har nå kommet en rapport fra Redd Barna om mindreårige asylsøkeres forhold på mottak i Norge. Denne rapporten underbygger det SV har påpekt flere ganger i denne sal, og som er sagt i meldinger og ulike forslag, senest i St.meld. nr. 40 for 2001-2002 om barne- og ungdomsvernet. Enslige mindreårige asylsøkere under 18 år skal ivaretas av barnevernet når de kommer til Norge. Enslige mindreårige asylsøkere har krav på og rett til den samme omsorgen fra det offentlige som andre barn som vokser opp i Norge. Diskriminering er i strid med norsk lov og FNs barnekonvensjon. Statsråden godtar at barnekonvensjonen brytes, og at barn med traumatisk bakgrunn lever uten den nødvendige beskyttelse i Norge. Hvilke tiltak vil statsråden iverksette etter Redd Barnas rapport?

Statsråd Laila Dævøy [10:31:09]: Strengt tatt hører asylopolitikken inn under kommunal- og regionalministeren, men jeg svarer gjerne i og med at forslaget fra Redd Barnas rapport også gjelder barnevernet.

Først har jeg lyst til å si at de to siste årene har det vært arbeidet systematisk med kvalitetsforbedringer av tilbudet til enslige mindreårige, samtidig som Redd Barna har utarbeidet sin rapport. Det er satt i gang 26 forskjellige prosjekter og forbedringstiltak. Det har også tid-

ligere, for en del år tilbake og i de siste årene, vært foreslått fra Redd Barna at barnevernsinstitusjoner bør overta omsorgen for mindreårige asylsøkere. Så langt har verken tidligere regjeringer eller denne sagt at man har ønsket å gjøre dette, men de mindreårige asylsøkende barna skal ha det bra i Norge.

Det er de siste årene opprettet to mottak som spesielt er for mindreårige asylsøkere under 15 år. De bor altså i egne mottak. Det er ingen voksne der. Det er laget egne krav og spesifikasjoner for mottakene. Det er ansatt høyt kvalifiserte medarbeidere, både med flyktningfaglig bakgrunn og barnefaglig kompetanse, sågar har noen også psykiatrisk ekspertise tilsatt. Det jobbes med bedre ordninger for hjelpeverger. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet jobber sammen med UDI for – skal vi si – å gjøre tilværelsen enda bedre for de mindreårige asylsøkerne.

Jeg kunne nevnt flere tiltak. Det skal jeg ikke gjøre. Noe av grunnen til at man så langt ikke har sagt at man skal få disse barna direkte inn under barnevernet, har vært problemstillingene knyttet til bl.a. alder. Det har vist seg at av de som har blitt testet, og som har sagt at de har vært mindreårige, har altså 80 pst. ikke vært det likevel. Så må man også undersøke om de har foreldre.

Når dette er sagt, vil vi lese denne rapporten nøye. Vi skal selvsagt vurdere forslagene i den rapporten som nå foreligger fra Redd Barna.

May Hansen (SV) [10:33:23]: Jeg har sovet ganske dårlig etter at jeg leste denne rapporten, og det regner jeg med at også statsråden har gjort.

Vi har faktisk vedtatt i denne salen flere ganger at disse barna skal inn under lov om barnevern. Det gjorde vi senest 11. februar 2003. Da vedtok et flertall i denne salen:

«Stortinget ber Regjeringen i løpet av 2003 utrede om barnevernloven bør endres, slik at enslige mindreårige asylsøkere under 18 år på lik linje med enslige norske barn blir ivaretatt av barnevernet ved ankomst til Norge.»

Før er det gjort sterkere vedtak i denne salen. Dette har ikke statsråden fulgt opp. Det er ingen godkjenning-ordninger. Det er ingen tilsynsordninger. Disse ungene lever under uverdige forhold. Mener ikke statsråden at man her bryter barnekonvensjonen og norsk lov?

Statsråd Laila Dævøy [10:34:20]: Jeg tror det må være en misforståelse her. Det er riktig at Redd Barna sier at det hersker rettsløse tilstander for enslige mindreårige asylsøkere i mottak, og at barnekonvensjonen og barnevernsloven ikke gjelder for disse barna. Men dette er ikke riktig. Det er faktisk slik at både FNs barnekonvensjon og barnevernsloven gjelder for alle barn som oppholder seg i Norge, også enslige mindreårige asylsøkere. Enhver henvendelse til barnevernet om bekymringsmeldinger, det være seg om de bor i mottak, i fosterhjem eller hva som helst, blir tatt alvorlig og fulgt opp av barnevernsmyndighetene. Loven gjelder for alle.

Presidenten: Det blir to oppfølgingsspørsmål – først Karin Andersen.

Karin Andersen (SV) [10:35:23]: Det er tydelig at barneministeren ikke skjønner alvoret i denne saken. Det er ingen som er så alene som unger som er i et annet land uten foreldre eller foresatte. Likevel mener altså ministeren at det er riktig å fortsette å diskriminere disse ungene i forhold til våre unger. Hadde noen av våre unger vært i en slik situasjon, hadde de automatisk vært et ansvar for barnevernet, og det hadde vært voksne der som hadde hatt plikt til å ta vare på dem. Da blir det helt umulig å skjønne hvorfor ministeren nå vegrer seg og viser til en lov her og en lov der, når vi vet at det i praksis ikke virker slik.

Kan ministeren nå forklare hva som er grunnen til at hun mener at det er riktig å diskriminere disse ungene i forhold til norske unger som er uten foreldre eller foresatte? Regjeringen har jo i tillegg sagt at hvis man er så uheldig at foreldrene forlater en på et asylmottak, skal kommunen heller ikke få refundert utgiftene til barnevernet. Dette mangler en forklaring.

Statsråd Laila Dåvøy [10:36:32]: Dette tar vi alvorlig, og denne rapporten skal gjennomgås. Alle forslagene vil bli vurdert på en seriøs og grundig måte.

Jeg har også vært bekymret og ligget våken om natten, hvis det er et poeng at man ikke sover. Jeg gjorde faktisk det den første natten etter at rapporten kom. Jeg tok kontakt med UDI, for det jeg var bekymret for, var de enkeltsakene der Redd Barna sa det var barn med omsorgssvikt i asylmottak. UDI har sagt at de også har vært bekymret. Underveis, mens rapporten ble skrevet, tok de kontakt med Redd Barna, både muntlig og skriftlig, og spurte om å få vite hvor disse barna var, og hvem de var. Vi forutsetter at Redd Barna følger opp, og at det eventuelt blir sendt bekymringsmeldinger hvis det er omsorgssvikt.

Verken jeg eller UDI har registrert at det er sendt bekymringsmeldinger om omsorgssvikt når det gjelder disse barna. I rapporten som jeg så igjennom i går, kan jeg heller ikke se å ha fått dokumentert hvor disse barna finnes. Jeg er meget bekymret og har tatt dette opp med kommunal- og regionalministeren. Vi må sammen prøve å finne ut hvor disse barna er. Jeg aksepterer ikke at barn lever under uverdige forhold i asylmottak. Det gjør jeg ikke, men jeg vet ikke hvem de er.

Presidenten: Trond Giske – til oppfølgingsspørsmål.

Trond Giske (A) [10:38:03]: Allerede i 2003 vedtok Stortinget at statsråden skulle utrede om barnevernsloven burde endres slik at enslige mindreårige asylsøkere skulle behandles på lik linje med norske. Det har ikke skjedd, og jeg lurer på hvorfor det ikke har skjedd.

Så har jeg et tilleggsspørsmål i forbindelse med den øvrige politikken som gjelder på dette området. Kommunalministeren sier at de ureturnerbare asylsøkerne som ikke har fått opphold, nå skal sultes eller fryses ut ved at

sosialhjelpen skal reduseres til et absolutt minimum. Både Trondheim og Oslo har gjort opprør mot det. Dette er oppfattet som så ille at sågar Fremskrittspartiet i Oslo protesterer. Men en som entusiastisk støtter dette, er Dávøys tidligere statssekretær fra Kristelig Folkeparti, Odd Anders With i Trondheim.

Jeg lurer på om det virkelig er barne- og familieministerens syn at vi skal behandle folk på denne måten i Norge.

Statsråd Laila Dåvøy [10:39:00]: Til det første: Igjen er det slik at barnevernsloven virker på samme måte for enslige mindreårige asylsøkende barn som for norske barn. Det er også slik i Norge i dag at man i barnevernet må ha en bekymringsmelding. Barnevernet tar ikke automatisk omsorgen selv om norske barn i dag er uten foreldre. Det er ikke slik det fungerer. Men loven virker på samme måte, den gjør faktisk det. Det Redd Barna ønsker, er at barn som kommer til Norge og er enslige, skal plasseres på barnevernsinstitusjoner i Norge og på den måten automatisk komme under omsorg av barnevernet. Det er ikke alltid like lett å gjøre det, for noen av disse barna er det ikke sikkert er enslige mindreårige. Det har vist seg at noen av dem har foreldre, og det er viktig at vi gjør jobben med å finne foreldrene til disse barna raskt.

Når det gjelder det andre spørsmålet – tiden er ute – skal vi se nærmere på det. Jeg lover å gå inn i den problematikken.

Presidenten: Presidenten finner det for så vidt bra at tiden var ute, for tilleggsspørsmålet lå vel egentlig et godt stykke på siden av det som var hovedspørsmålet tema. Reglementet forutsetter som kjent at tilleggsspørsmål skal være knyttet til hovedspørsmålet.

Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Odd Roger Enoksen (Sp) [10:40:39]: Jeg vil gjerne stille et spørsmål til næringsministeren.

I løpet av det siste halve året har statsråden fått to sentrale dokumenter på sitt bord til bruk for utforming av en framtidig politikk. Jeg tenker da på Effektutvalgets innstilling, og i går kom også Distriktskommisjonens innstilling, som ikke er et dokument bare for næringsministeren, men også for flere andre statsråder. Både i Effektutvalget og i Distriktskommisjonen dokumenteres det at bruk av næringsrettede virkemidler har hatt god effekt. Effektutvalget sier at totaliteten av virkemidler innenfor den smale distriktpolitikken har hatt gode effekter i forhold til bl.a. verdiskaping og svikt i kapitalmarkedene, har høy grad av måloppnåelse og er samtidig relativt kostnadseffektiv. Distriktskommisjonens innstilling er faktisk enstemmig med hensyn til bruk av næringsrettede virkemidler. Begge disse utvalgene påpeker at vi har et betydelig rom i forhold til EØS-avtalen med hensyn til økning i bruk av disse virkemidlene.

Vil statsråden ta initiativ til å justere Regjeringens politikk på disse områdene?

Statsråd Børge Brende [10:41:57]: I den store næringspolitikken er det ikke noen tvil om at det viktigste er

at grunnplankene i økonomien er i orden knyttet til rentenivået, som nå er rekordlavt, prisstigning, stabil kronekurs og også konkurransedyktige skatte- og avgiftsvilkår, og at man har trykk på «Et enklere Norge».

Når det gjelder den lille næringspolitikken, har Regjeringen mange virkemidler. Vi har forskning og utvikling, og Regjeringen har i det statsbudsjettet som nå ligger i Stortinget, foreslått en styrking av den næringsrettede forskningen. For første gang kom vi over 3 milliarder kr, fra 2,8 milliarder kr. Jeg har også lagt opp til en styrking av SIVA og Innovasjon Norge. Innovasjon Norge har fått et budsjett som innebærer at de kan øke sin innsats knyttet til landsdekkende tiltak neste år, fordi jeg mener at IFU og OFU fungerer. Jeg mener også at etableringsstipend for nystartere fungerer, men det må harmonere med de andre tiltakene som jeg viser til. Det er også en viktig del av Regjeringens næringspolitikk.

I tillegg har jeg foreslått opprettet såkornfond, dvs. fond som skal hjelpe til med å få kommersialisert forskningsresultatene ved de ulike universitetene og høyskolene våre. Dette er et viktig tiltak, for dette er et område hvor Norge henger noe etter. Vi går glipp av altfor mange arbeidsplasser på grunn av at vi ikke får realisert og kommersialisert en del av forskningsresultatene. Vi har fra Regjeringens side i tillegg opprettet såkalte TTO-ere, som er sporhunder ved universitetene, som skal ha egne kontorer og spore opp forskningsresultater som kan ende med arbeidsplasser. Så skal man kombinere dette med såkornmidlene.

Odd Roger Enoksen (Sp) [10:44:09]: Alt det næringsministeren nå sier, er vel og bra, men både Distriktskommisjonen og Effekttvalget har dokumentert at den typen virkemidler som næringsministeren nå peker på, ikke er de mest målrettede virkemidlene i forhold til de små distriktsbedriftene. Der har den smale distrikts- og næringspolitikken langt større effekt. Bevilgningene over disse kapitlene er i løpet av det siste tiåret redusert fra 2,9 milliarder kr til 1,4 milliarder kr i løpende priser, altså en betydelig reduksjon. Det dokumenteres i disse utvalgsinnstillingene at man ved mer målrettet og kraftigere politikk på disse områdene ville kunne oppnådd langt bedre resultater i de områdene av landet hvor næringslivet sliter med kapitaltilgang og med å kunne utnytte det utviklingspotensialet som finnes.

Det var mot disse bedriftene mitt spørsmål var rettet, og mitt spørsmål til næringsministeren er: Vil næringsministeren ta initiativ til å se på virkemidlene innenfor disse områdene på nytt?

Statsråd Børge Brende [10:45:12]: Nå kan man si mye om Distriktskommisjonen. Dens innstilling er et politisk dokument og ikke et vitenskapelig dokument. Jeg registrerer at Distriktskommisjonen, i henhold til hva representanten Enoksen sier nå, mener at man de ti siste årene, også da representanten var kommunalminister, ikke har prioritert høyt dette med distriktsrettede tiltak, og de ligger under Kommunal- og regionaldepartementet og ikke under Nærings- og handelsdepartementet. Jeg sy-

nes at Regjeringen har kommet opp med et budsjett som er bra i forhold til nyskaping og innovasjon, ikke minst for Distrikts-Norge. Regjeringen har fulgt aktivt opp det initiativet som ble tatt tidligere i forhold til ScanWafers etablering i Årdal, og har brukt det virkemiddelapparatet vi har. Men det som også sies til meg når jeg reiser rundt i Distrikts-Norge og møter verfts- og industriarbeidere, er at det som virkelig var tøft, var da man over natta gjorde norske varer 15 pst. dyrere gjennom kronekursutviklingen. Så vi må også ha den store næringspolitikken i orden.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Inge Ryan.

Inge Ryan (SV) [10:46:30]: Jeg har hatt gleden av å lese Distriktskommisjonens innstilling det siste døgnet, og det er jo noen få dissenser der. Men på ett område er Distriktskommisjonen usedvanlig tydelig og samstemt, og det er når det gjelder næringspolitikken. Der sier man at det er sløsing med landets ressurser at man ikke har en mer aktiv distriktspolitikk, både når det gjelder det å tilføre kapital, ikke minst til forskning og utvikling, og når det gjelder det at Innovasjon Norge får mer virkemidler. Fra Fremskrittspartiet til og med SV er man enige om det. I tillegg sitter det også fagfolk i Distriktskommisjonen som mener akkurat det samme. Når næringsministeren var inne på at man hadde en del sporhunder, tror jeg faktisk at det hadde vært behov for noen sporhunder fra departementet som hadde kommet seg ut i bedriftene i langt større grad og fått de tilbakemeldingene som nett-opp Distriktskommisjonen har tatt imot.

Mitt spørsmål til Brende blir: Er det ikke på tide at vi nå utløser det verdiskapingspotensialet, ved å ha en mer aktiv stat i næringspolitikken?

Presidenten: Presidenten er i tvil om hvorvidt det finnes mange sporhunder i departementene.

Statsråd Børge Brende [10:47:38]: Når det gjelder det spørsmålet, har jeg igangsatt en ordning i Nærings- og handelsdepartementet hvor vi sender ut administrativt ansatte også til norske bedrifter for å føle hvor skoen trykker. Flere titalls medarbeidere i mitt departement har vært ute for å se på dette med «Et enklere Norge» og på hvordan de ulike virkemidlene fungerer, og det er det gode erfaringer med.

Jeg synes at Regjeringen har fremlagt et veldig godt budsjett knyttet til nyskaping i distriktene. Såkornfond, som omfatter universitetsbyene, er viktig, men i tillegg kommer de distriktsbaserte såkornmidlene som representanten Ryan kjenner godt, som vi har trykk på. Men jeg håper vi ikke nå skal gå fra en periode med generelle rammebetingelser til selektive tiltak hvor politikkerne skal vedta hvilke prosjekter som skal gjennomføres. Det har vi ingen gode erfaringer med. Jeg synes det er best at folk kan satse sine egne penger på sine prosjekter, som de har tro på. Da blir det også butikk og arbeidsplasser.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:48:54]: Når vi nå har fått en næringsminister som mener at 78 pst. utbytte er komfortabelt, kan en jo lure på hva slags næringspolitikk vi skal få i årene framover.

Distriktskommisjonen gir en klar retning når det gjelder spørsmålet om næringspolitikk. Det er ikke snakk om selektiv næringspolitikk, men det er snakk om at man satses med aktive næringspolitiske virkemidler der man faktisk kan bli best. Det er bl.a. innenfor viktige distriktsnæringer som den maritime, offshore og også marine næringer og fiskeriene. Det er jo der det er en mangel i Regjeringens satsing. Det er der Distriktskommisjonen påpeker at man kan føre en helt annen politikk enn i dag, og det er en enstemmig distriktskommisjon, der også Høyre er med.

Spørsmålet for oss som lenge har etterlyst den typen aktiv næringspolitikk, er rett og slett: Vil Høyre ta dette alvorlig? Vil næringsministeren ta dette alvorlig? Ser han ikke at dette er en klar korreks i forhold til den mangel på næringspolitikk som Regjeringen hittil har ført?

Statsråd Børge Brende [10:49:57]: Først må jeg få si at det er mye som fungerer veldig bra i forhold til næringspolitikken i Norge i dag. Det går bra. Omsetningstallene for industrien har økt med 12,2 pst. det siste året. Industriproduksjonen steg med 2,4 pst. fra juni til august i år. Norsk eksport, hvis man holder olje og gass utenfor, har steget med over 10 milliarder kr inneværende år så langt. Det går bedre. Også skipsverftene våre, som representanten nevnte, har nå nye oppdrag, og det er ny optimisme langs kysten. Jeg synes at også opposisjonen har et ansvar for å få frem det lysere bildet. Derfor forventer vi også en nedgang i arbeidsledigheten til neste år.

Selv har jeg tatt initiativet til at vi nå skal gjeninnføre byggelånsgarantien til norske skipsverft, slik at de kan stille på lik linje med andre skipsverft i Europa. Så jeg synes jeg har fulgt opp med et budsjett som inneholder mange virkemidler, og som også er bra i forhold den store næringspolitikken.

Presidenten: Rolf Terje Klungland – til oppfølgingsspørsmål.

Rolf Terje Klungland (A) [10:51:10]: 2 000 industriarbeidsplasser i Mo i Rana står i fare på grunn av kraftavtaler som løper ut neste år. Kraftavtaler er i høyeste grad næringsrettede virkemidler. Stortinget påla i vår Regjeringen å komme tilbake med nye kraftregimer for industrien. Regjeringen har nå vist at de gjemmer seg bak EØS-avtalen for ikke å legge opp til nye kontrakter, noe Arbeiderpartiet tar fullstendig avstand fra. Men det som kanskje er enda mer oppsiktsvekkende, er nettopp at Regjeringen sier at slike kraftavtaler er lite målrettede og lite fleksible.

Den forrige næringsministeren vi hadde, reiste rundt med en tom verktøykasse. Hva vil denne statsråden gjøre for samfunnet i Mo i Rana?

Presidenten: Presidenten vil bemerke at tilleggsspørsmålet har en relativt fjern tilknytning til hovedspørsmålet. Men tatt i betraktning at en norsk statsminister i sin tid konstaterte at alt henger sammen med alt, så kan statsråden få lov å svare hvis han vil.

Statsråd Børge Brende [10:52:24]: Det spørsmålet som representanten Klungland tar opp, er omtalt i Olje- og energidepartementets budsjettproposisjon som nå er til behandling i Stortinget, i energi- og miljøkomiteen, hvor representanten sitter. Det som fremgår av proposisjonen fra Olje- og energidepartementet, er at det ikke er anledning til å gjennomføre generelle statsstyrte kraftkontrakter, på grunn av EØS-regelverket. Det er statsstøtte.

Etter at Stortinget vedtok at man skulle få konkurranse i kraftmarkedet i 1998, er det flere norske bedrifter som har inngått langsiktige kraftkontrakter også på kommersielle vilkår. Hydro har gjort det, det samme har Elkem, og det samme har Norske Skog. Hvis man nå skal bestemme at andre skal få andre vilkår, er jeg litt i tvil om hvordan det vil bli oppfattet av disse aktørene. Det er heller ikke anledning til dette i henhold til EØS-regelverket. Men det – og det vil jeg gjerne få tilføye – Olje- og energidepartementet har sagt i budsjettproposisjonen, er at de ser på det innspillet som har kommet fra PIL, prosessindustrien, for å lage en opsjon i forhold til at de kan unngå å bruke kraft i en kraftkrisesituasjon, og det er til vurdering.

Presidenten: Øystein Hedstrøm – til oppfølgingsspørsmål.

Øystein Hedstrøm (FrP) [10:54:00]: Ifølge en nylig utført undersøkelse blant 400 norske bedrifter med mer enn 20 ansatte anslår man at vi vil miste 80 000 verdiskapende arbeidsplasser frem mot 2010. Nå har statsråden tidligere i dag uttalt at han er fornøyd med Regjeringens næringspolitikk, og jeg registrerer at den nå etter hvert bekjenner seg til mer nye vekstteorier. Men han har også sagt at man må gjøre noe mer for å beholde arbeidsplassene i Norge. Det har han sagt til mediene.

I lys av Distriktskommisjonens innstilling i går, hva mener statsråden ytterligere skal til, altså i tillegg til det han har skissert opp her i dag, for at det skal skapes ny virksomhet, at gründere og industrialister skal utvide virksomheten, ansette flere folk og forbli i Norge, enten arbeidsplassene er på Dombås, på Dokka, i Hammerfest, Kirkenes eller Oslo?

Statsråd Børge Brende [10:55:06]: Jeg er helt enig med representanten Hedstrøm i at når det er tøffere internasjonal konkurranse, kan ikke norske bedrifter stille 10 meter bak de andre når man skal løpe 60-meteren. Derfor har Regjeringen gjennomført i løpet av de tre årene som har gått, nesten 20 milliarder kr i skatte- og avgiftslettelser for norsk næringsliv. Vi har også fått ned renten og kronekursen. I tillegg er det et offensivt budsjett som satses på en styrking av Innovasjon Norge, et offensivt bud-

sjett som styrker også den næringsrettede forskningen. Det vil si at satser vi mer kroner på forskning, skal vi også ha mer kroner igjen fra forskningen. Dette er en ofensiv politikk.

Når det gjelder den rapporten som representanten Hedstrøm viste til, er det slik at vi har lyktes ganske bra i Norge. Vi har verdens tredje største økonomi, og vi har et av de laveste ledighetstallene, som nå er på vei ned, i motsetning til i andre land som har problemer med det. Ledigheten er lav selv med den utviklingen vi har hatt, og vi skal få til nyetableringer som også kan veie opp for de eventuelle etableringene som skjer ute.

Presidenten: Da stilles neste og forventelig siste spørsmål i dagens spontanspørretime av Bjørgulv Froyn.

Bjørgulv Froyn (A) [10:56:25]: Mitt spørsmål går til samferdselsministeren.

Under arbeidet med å legge Gjøvikbanen ut på anbud har det vært økende usikkerhet blant de ansatte med tanke på at de skulle risikere å miste opparbeidede rettigheter. Åpenbart ble noe av denne engstelsen etter hvert registrert i den politiske ledelse i departementet, og jeg antar at det er forklaringen på at i det som nå er lagt ut som konkurransegrunnlag for den videre anbudsprosessen, blir det presisert at det vinnende selskapet må være forberedt på at det kan bli innført lovpålagt tjenstepensjonsordning for de ansatte som følger med i det nye selskapet. Det er naturligvis et skritt i riktig retning, men det er på ingen måte et godt svar på den engstelse som de ansatte har følt og fortsatt føler.

Under årets tariffoppgjør lovte Regjeringen at spørsmålet om lovpålagte tjenstepensjoner skulle vurderes generelt for arbeidslivet. Mitt spørsmål til statsråden er derfor: Er ikke en virksomhetsoverdragelse av Gjøvikbanen en gylden anledning til å garantere de ansatte den tjenstepensjonen de i dag har gjennom Statens Pensjonskasse?

Statsråd Torild Skogsholm [10:57:49]: Aller først har jeg lyst til å understreke at vi har hatt en meget nyttig dialog med de ansatte underveis i denne prosessen, med den kompetansen de har, som har vært viktig å ha med seg i dette arbeidet. Vi har også gått langt når vi har sagt at vi legger til grunn virksomhetsoverdragelse i dette arbeidet, hvilket innebærer at de som er tilknyttet Gjøvikbanen i dag, har mulighet til å fortsette her også etter at den er konkurranseutsatt. Vi har vært opptatt av at det skal være attraktivt både for reisende å reise på denne strekningen og for folk som ønsker å jobbe her, å jobbe her.

Det jeg opplever at dette spørsmålet egentlig går på, er en oppfølging av Pensjonskommissjonen som sådan. Det er et ganske stort og omfattende spørsmål, så jeg har lyst til å vise til det Regjeringen vil legge fram på det.

Men jeg vil understreke at i det konkurransegrunnlaget som er presentert, vil vi også vekte det elementet hvordan operatøren har tenkt å rekruttere og beholde medarbeidere. Med andre ord: Hva har operatøren tenkt å

gjøre for å gjøre seg attraktiv som arbeidsgiver? Det har for meg vært et viktig poeng for å gjøre en konkurranseutsatt strekning på jernbanen til et sted hvor mange ønsker å jobbe, og hvor både arbeids- og lønnsforhold er på et sånt nivå at det er et element som gjør at man faktisk har lyst til å jobbe der.

Svaret på det direkte spørsmålet er at jeg mener det er et prinsipielt spørsmål som går på pensjonsløsninger som ikke er knyttet til Gjøvikbanen isolert, men er et større spørsmål.

Bjørgulv Froyn (A) [10:59:54]: Jeg takker for svaret. Poenget er naturligvis at Gjøvikbanen er ett blant mange eksempler innenfor spesielt samferdselssektoren hvor mange selskaper utsettes for konkurranse, og hvor elementet av sosiale ordninger blir en del av anbudskonkurransen. Her har altså Regjeringen muligheter til å vise at den tar de ansattes situasjon, de ansattes trygghet og de ansattes rettigheter på alvor ved å knesette f.eks. at de garanteres de ordninger som er opparbeidet. Dette er jo ikke nye ting som kommer til, dette er rettigheter som de har pr. i dag innenfor de ansettelsesforhold som de har innenfor NSB-systemet. Det er poenget i mitt spørsmål. Vil ikke statsråden ta de ansattes trygghet på alvor?

Statsråd Torild Skogsholm [11:00:46]: Det mener jeg vi har gjort, fordi vi har jobbet veldig godt gjennom dette grunnlaget som nå er lagt fram. Jeg har, som sagt, hatt nær kommunikasjon med de ansattes foreninger nettopp for å finne ut hva som gjør dette til en attraktiv arbeidsplass etter en konkurranseutsetting. Vi har gått langt i å legge til rette for at man både skal være sikret jobb og gode arbeidsforhold, med tanke på arbeidsmiljø, vilkår når det gjelder lønn, og mulige pensjonsløsninger.

Presidenten: Det blir to oppfølgingsspørsmål – først Geir-Ketil Hansen.

Geir-Ketil Hansen (SV) [11:01:40]: Konkurransetsetting på Gjøvikbanen er forløperen til det som stortingsflertallet og Regjeringen har bestemt skal være full konkurranseutsetting av persontransport på jernbane fra og med 2006, tar jeg ikke feil. Det vil bli en omfattende og komplisert affære. Det vil berøre eierskap til togmateriell, eierskap til verksteder, ansattes vilkår, som Froyn har vært inne på, tilgang på kompetent personell, krav til kvalitet og ikke minst krav til sikkerhet. Mitt spørsmål til samferdselsministeren er om hun vil komme til Stortinget med en egen sak om premissene for konkurranseutsetting av persontransport på jernbane.

Statsråd Torild Skogsholm [11:02:19]: Prinsippene knyttet til dette har vært presentert for Stortinget tidligere. Vi har laget et konkurransegrunnlag som har gått ut til aktørene i markedet, og her ligger de premissene som vi har valgt å legge til grunn. Vi har hatt en lang rekke konkurranseutsettinger innenfor samferdselssektoren som vi har sett på når vi har gjort dette. Det gjelder f.eks. ferjesektoren, det gjelder det man har gjort innenfor bussvirk-

somhet i fylkeskommuner osv. Jeg er opptatt av at vi i denne tilretteleggingen for konkurranse skal få alle de sidene som er viktige å ha med seg for at vi skal lykkes i den overordnede jernbanepolitikken.

Så har jeg lyst til å korrigere påstanden om at vi har tenkt å ha full konkurranseutsetting innen 2006. Det har vi dog aldri sagt. Men vi har skissert et videre løp for det. Det er først Gjøvikbanen i 2006, og så har vi tenkt å gå videre med Bergensbanen og Sørlandsbanen og dra erfaringer med disse før vi går videre.

Presidenten: Bjarne Håkon Hanssen – til oppfølgings-spørsmål.

Bjarne Håkon Hanssen (A) [11:03:38]: Jeg vil tilbake til hovedspørsmålet fra representanten Froyn, som jeg ikke føler at statsråden svarer på. La meg derfor prøve å formulere det på en annen måte: Når nå Gjøvikbanen som den første banen legges ut på anbud, vet vi at de ansatte har det som må kunne defineres som en god pensjonsavtale, en god pensjonssituasjon, som medlemmer av Statens pensjonskasse. Så skal banen legges ut på anbud. Da er spørsmålet: Vil det være slik at de som gir anbud, skal kunne spekulere i at de ansatte får forverrede pensjonsvilkår, eller vil det være slik at statsråden gjør det klart i anbudsdokumentene at de ansatte har medlemskap i statens pensjonsavtale? Det er en virksomhetsoverdragelse, og i tilfelle noen andre vinner anbudet, skal de ansatte som kommer fra dagens Gjøvikbane, beholde sin pensjonsavtale. Det skulle det gå an å svare på – det er ja eller nei.

Statsråd Torild Skogsholm [11:04:45]: Når det gjelder det som man har opparbeidet seg fra tidligere, får man det med seg. Men det jeg blir bedt om her, er i praksis å forskuttere hele pensjonsløsningen for framtiden, som er en stor, prinsipiell sak, som blir lagt fram for Stortinget på et senere tidspunkt, og det kan ikke forventes at jeg skal knytte det til Gjøvikbanen. Jeg kommer ikke til å stille krav om konkret pensjonsløsning. Hvis jeg gjør det, går jeg langt utover det som jeg bør gjøre i en slik runde, ikke minst forskutterer jeg behandlingen av Pensjonskommisjonens forslag. Så dette er et prinsipielt spørsmål, som må tas opp på et overordnet plan. Men vi har vist til at her kan det komme reguleringer på området som aktørene er nødt til å ta høyde for, og det er også vist til at vi kommer til å legge vekt på hva aktørene gjør for å gjøre dette til en attraktiv arbeidsplass, bl.a. når det gjelder lønns- og arbeidsvilkår.

Presidenten: Tiden for den muntlige spørretimen er omme. Vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en del endringer i den oppsatte spørsmålslisten. Presidenten viser i den sammenheng til den oversikten som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 2, fra representanten Magnhild Meltveit Kleppa til arbeids- og sosialministeren, vil bli besvart av kommunal- og regionalministeren som rette vedkommende.

Spørsmål 4, fra representanten Åsa Elvik til landbruks- og matministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 7, fra representanten Arne Sortevik til utdannings- og forskningsministeren, vil bli utsatt til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 8, fra representanten Rolf Reikvam til utdannings- og forskningsministeren vil bli besvart av justisministeren på vegne av utdannings- og forskningsministeren, som er bortreist.

Spørsmål 9, fra representanten Steinar Bastesen til fiskeri- og kystministeren, vil bli besvart av samferdselsministeren på vegne av fiskeri- og kystministeren, som er bortreist.

Spørsmål 10, fra representanten Eva M. Nielsen til fiskeri- og kystministeren, vil bli besvart av landbruks- og matministeren på vegne av fiskeri- og kystministeren, som er bortreist. Etter anmodning fra landbruks- og matministeren blir dette spørsmålet flyttet og besvart etter spørsmål 3, som skal besvares av samme statsråd.

Spørsmål 14, fra representanten Per Roar Bredvold til forsvarsministeren, vil bli besvart av miljøvernministeren på vegne av forsvarsministeren, som er bortreist.

S p ø r s m å l 1

Ågot Valle (SV): Jeg har følgende spørsmål til arbeids- og sosialministeren:

«EU-kommisjonen har lagt fram forslag til nytt tjenstedirektiv. Dersom direktivet blir gjort gjeldende for EØS-området, kan det få store konsekvenser for norske lønns- og arbeidsvilkår. Det vil åpne for sosial dumping ved at tjenester som er lovlige i ett land, skal kunne tilbys overalt, til heimlandets lønns- og arbeidsvilkår. Det er stor motstand mot direktivet i europeisk fagbevegelse.

Er statsråden enig i fagbevegelsens motstand, og vil han sørge for å bruke påvirkningskanaler for å hindre vedtak av direktivet?»

Statsråd Dagfinn Høybråten [11:14:42]: Det indre marked i Europa omfatter bl.a. fri bevegelse av tjenester. Det gjelder også i Norge gjennom EØS-avtalen. For å fjerne hindringer som tjenesteyteren ofte møter når de skal selge sine tjenester til et annet EØS-land, har kommisjonen foreslått et direktiv om tjenester for å sikre mest mulig ensartede regler på området. Et sentralt prinsipp i forslaget går på at det er opprinnelseslandets bestemmelser som skal gjelde ved tjenesteyting på tvers av landegrensene.

Forslaget til et tjenstedirektiv er nå til behandling i EUs ministerråd og i Europaparlamentet. Formålet med det foreslåtte direktivet er å fjerne hindringer for tjenestehandelen og derved legge til rette for økt sysselsetting og

verdiskaping i Europa. Direktivforslaget antas spesielt å være til hjelp for små og mellomstore bedrifter ved at det skal sikre mindre byråkrati ved tjenesteyting over landegrensene.

Direktivforslaget er omfattende, og vi regner med at det kan komme endringer underveis, slik at det foreliggende utkast ikke blir det endelige. EU arbeider for at direktivet kan vedtas i løpet av 2005.

Når det gjelder arbeidstakernes stilling i forhold til tjenstedirektivet, vil dette direktivet ikke være enerådende på området. Direktivforslaget, slik det nå foreligger, innebærer at arbeidstakernes arbeids- og ansettelsesvilkår i stor grad vil bli ivare tatt gjennom reglene nedfelt i et annet EU-direktiv fra 1996 om utsending av arbeidstakere i forbindelse med tjenesteyting, det såkalte utsendingsdirektivet. Dette direktivet vil med andre ord gå foran opprinnelseslandsprinsippet i det foreliggende utkast til tjenstedirektiv.

Rent konkret betyr dette at helse-, miljø- og sikkerhetsregelverket i den norske arbeidsmiljøloven med tilhørende forskrifter nå som før kommer til anvendelse på utenlandske virksomheter som opererer som tjenesteytere i Norge. Dette vil være i tråd med målsettingen om at vi i Norge ønsker å ha et høyt nivå på helse, miljø og sikkerhet, uavhengig av hvilken nasjonalitet den enkelte arbeidstaker og arbeidsgiver har.

Jeg vil også vise til at det er positivt at direktivet vil gjøre det lettere for norske virksomheter å tilby sine tjenester i EU-markedet. På enkelte områder framstår imidlertid direktivutkastet som noe uklart, og det er derfor ønskelig med visse klargjøringer i den videre prosess.

Når det gjelder spørsmålet om lønnsvilkår, er dette ansett for å være et forhold forbeholdt partene i arbeidslivet. I forbindelse med EØS-avtalen er det vedtatt en lov om allmenngjøring av tariffavtaler. Denne loven vil fortsatt gjelde uavhengig av tjenstedirektivet. Organisasjoner og arbeidstakere kan i medhold av loven henvende seg til en partssammensatt nemnd og kreve at bransjens tariffavtaler i lønsspørsmål gjøres gjeldende for de utstasjonerte arbeidstakerne.

Tariffnemnda fattet sitt første vedtak om allmenngjøring 11. oktober i år. Dermed er også dette virkemiddelet mot sosial dumping tatt i bruk, og det fungerer.

Som jeg nevnte helt innledningsvis, er grunntanken i direktivet, å sikre fri bevegelse av tjenester, viktig for verdiskapingen i Norge. Slik direktivet nå er utformet, vil det være behov for klargjøringer på en del områder. Regjeringen vil holde nær kontakt med relevante aktører i EU for å ha et best mulig inngrep i den videre prosessen, og for å påvirke denne. Målsettingen om høye standarder for helse, miljø og sikkerhet i Norge, uavhengig av nasjonaliteten til arbeidstaker og arbeidsgiver, står selvsagt fast som en rettesnor for dette påvirkningsarbeidet.

Kjell Engbretnen hadde her overtatt presidentplassen.

Ågot Valle (SV) [11:10:13]: Jeg er glad for at og arbeids- og sosialministeren har høye målsettinger. Han viste til at utsendingsdirektivet er overordnet andre direktiv, men det er det stor usikkerhet om i EU-systemet. Det er også opp til domstolen å dømme dersom det skulle være usikkerhet, og disse prinsippene står mot hverandre, og vi vet at domstolen har lange tradisjoner for å dømme for fri flyt for det åpne markedet. Så jeg føler meg altså ikke helt sikker.

Jeg registrerer at arbeidsgiversida er veldig begeistret for dette direktivet, men fagbevegelsen ser det slik at kampen mot dette direktivet er en del av en større kamp mot sosial dumping. De er redde for at hvis dette går igjennom, vil det åpne slusene for sosial dumping på tvers av grensene i EU og i EØS-området. Det er nettopp derfor det nå mobiliseres. Spørsmålet mitt blir da om statsråden nå vil ta kontakt med LO og høre på hva slags argumenter de har, og se om det er mer han kan gjøre.

Statsråd Dagfinn Høybråten [11:11:29]: Svaret på representanten Ågot Valles spørsmål er ja. Jeg vil invitere partene i arbeidslivet til å diskutere dette spørsmålet på det første møtet i Arbeidslivspolitisk råd.

Ågot Valle (SV) [11:11:50]: Det er jeg veldig glad for. Da går jeg ut fra at statsråden får en haug med argumenter for hvorfor han bør se meget nøye på dette direktivet.

Vi kan se på hvordan dette allerede slår ut i norsk arbeidsliv, for i Bergen pågår det en konflikt: Profish tar inn 22 litauiske vikarer framfor norske ansatte, og disse får slett ikke norske arbeidsbetingelser. Argumentet er jo nettopp at tjenstedirektivet gir bedrifter i de nye EU-landene rett til å konkurrere om oppdrag i hele EØS-området på lik linje med andre bedrifter, men at de som får kontrakten, kan ta med seg arbeidsfolk fra heimlandet på heimlandets vilkår.

Vil statsråden ta opp med både vikarbyrået og Profish at denne typen tilsnikelse ikke kan aksepteres? Og viser ikke dette at vi må være på vakt og vise muskler for å få et anstendig arbeidsliv?

Statsråd Dagfinn Høybråten [11:12:56]: Uten å gå inn i den konkrete saken vil jeg bemerke følgende: For det første er tjenstedirektivet ikke vedtatt i EU. Det er i en prosess, og man regner med at det vil bli vedtatt i løpet av neste år. Vi vil fra norsk side, sammen med bl.a. våre kolleger i de andre nordiske land, være aktive i både å klargjøre og påvirke utformingen av direktivet.

For øvrig er jeg enig i at i en situasjon med større grad av globalisering og friere bevegelse av arbeidskraft og tjenester over landegrensene er det viktig å være seg bevisst at de høye ambisjoner vi har i Norge når det gjelder helse, miljø og sikkerhet, og når det gjelder å motstå tendenser til sosial dumping, skal videreføres. Og vi har et system som vi nettopp denne uken har fått demonstrert fungerer i så måte.

S p ø r s m å l 2

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Magnhild Meltveit Kleppa til arbeids- og sosialministeren, vil bli besvart av kommunal- og regionalministeren som rette vedkommende.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [11:14:17]: Eg skal få stilla følgjande spørsmål:

«Flyktning- og asylpolitikken er eit statleg ansvar. Ei gruppe ureturnerbare asylsøklarar har frå 1. januar 2004 mista høvet til kost og losji på statlege mottak.

Meiner statsråden det er rett at staten legg det økonomiske og sosiale ansvaret for denne gruppa over på kommunane?»

Statsråd Erna Solberg [11:14:40]: Jeg vil først vise til mitt svar av 1. oktober på representanten Magnhild Meltveit Kleppas spørsmål nr. 952 til skriftlig besvarelse, der jeg for en stor del har besvart det hun her spør om. Jeg mener at en tidligere asylsøker først kan defineres som «ureturnerbar» når vedkommende selv har forsøkt å skaffe seg gyldige reisedokumenter og frivillig har forsøkt å reise hjem. Selv om det er land vi ikke kan tvangsreturnere folk til, kan personene selv reise dit frivillig. Alle med endelig avslag på sin asylsøknad får tilbud om en verdig hjemreise med International Organization for Migration, IOM. I høst har IOM bistått én person til Somalia og én til Etiopia med frivillig retur. Begge landene nekter å ta imot egne borgere som tvangsreturneres.

Personer uten lovlig opphold i landet har ikke krav på stønad etter sosialtjenesteloven. Et samfunn skal likevel ikke la personer sulte eller fryse. Arbeids- og sosialdepartementet har derfor i brev til landets kommuner presisert det som allerede er opplyst, at det må ytes akutt, livsnødvendig hjelp i en nødssituasjon, også for personer som har ulovlig opphold i Norge. Det sier seg selv at slik akutt hjelp må være helt kortvarig og bare avhjelpe den rene nød. Jeg vil presisere at vi her verken snakker om flyktninger eller asylsøkere, men om personer som altså de facto har ulovlig opphold etter at de har nektet å etterkomme et lovlig fattet vedtak i Norge. Jeg vil også minne om at alle som samarbeider med myndighetene om å fremskaffe et gyldig reisedokument, og som søker hjemreise med IOM, får både kost og losji i mottak inntil hjemreisen finner sted, selv om dette i noen tilfeller kan ta tid. Det gjelder også for nordrakere som har bodd utenfor mottak og tidligere klart seg selv. Alle asylmottakene er pålagt å informere om retur og om IOM til alle beboere. For sosialkontorene vil slik informasjon også være viktig, slik at de kan minne de avviste asylsøkerne om hvilke alternativer som finnes, jf. at nødhjelp skal være siste utvei. Mitt departement sender nå ut et brev til alle landets kommuner om dette.

Gruppen jeg mener kan kalles ureturnerbar, er i dag svært liten, og det er ikke snakk om store utgifter for kommunene. Jeg vil imidlertid følge situasjonen nøye fremover. Mitt departement har utlyst et forskningsprosjekt som skal evaluere ordningen med bortfall av botil-

bud. Dersom det viser seg at ordningen får store økonomiske konsekvenser, vil jeg vurdere tiltak gjennom det generelle opplegget for kommuneøkonomien fremover.

Det er et visst paradoks i det store kommunale engasjementet for dem som har fått endelig avslag på asylsøknaden og oppholder seg ulovlig her, og som altså har plikt til å forlate landet. Jeg skulle ønske meg et tilsvarende engasjement for dem som har fått innvilget oppholdstillatelse. Det kunne ha bidratt til at folk som skal bli her, raskere ville blitt bosatt og fått en mer normalisert tilværelse i sitt nye hjemland.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [11:17:46]: Det var statlege styresmakter som endra reglane og tok vekk kost og losji på mottak frå 1. januar. Det er statlege styresmakter som framforhandlar returavtalar, og som har oversikt over tilfelle der det ikkje er moglegheit for retur. Det er òg statlege styresmakter som har kontakt med UNHCR, som utarbeider landrapportar, osv.

Dei som no er nekta kost og losji på mottaka, er enkeltpersonar som av ulike årsaker ikkje reiser tilbake – anten fordi dei ikkje har noko land å reisa tilbake til, eller av andre årsaker. Men dei har frå 1. januar ingen kommune som dei er busette i. Når Trondheim vel å ta ansvar, opptrer statsråden nærmast truande – eller skremmande, er rette uttrykket – overfor Trondheim, mens statssekretæren i Sosialdepartementet er overraska over at Trondheim ikkje tek ansvar.

Ser statsråden at Regjeringa her har talt med to tunger?

Statsråd Erna Solberg [11:18:56]: Før 1. januar 2004 var det altså sendt rundskriv – og gitt presiseringer – til kommunene om at nødhjelp gjelder alle personer, også dem som faktisk har ulovlig opphold pr. dags dato i landet. Det er derfor ikke noe nytt det som statssekretæren i Sosialdepartementet har uttalt. Det er også i tråd med det som jeg – i de såkalte skremmende uttalelsene mine – i Adresseavisens intervju faktisk uttaler selv, at alle har rett til å få både helsemessig og sosial nødhjelp, men at det er et kortvarig tilbud. I så måte er det ingen forskjell. Det er mer forskjell i hva man er villig til å lytte til av opplysninger, og det som faktisk ytes i en slik sammenheng.

Representanten Magnhild Meltveit Kleppa sier at det er mange årsaker til at personer ikke får et tilbud i mottak lenger. Nei, det finnes bare én årsak til at personer ikke får et tilbud i mottak lenger, og det er det at de ikke samarbeider om retur, det at de ikke melder seg til frivillig retur. Det er det eneste kriteriet som finnes for at personer ikke lenger får et tilbud i mottak. Det som altså skjer, er at man setter seg over de lover og regler som denne sal har vedtatt, for hvordan man skal behandle asylsaker, og at asylsøkerne har plikt til å forlate landet.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [11:20:12]: I vår sende Arbeids- og sosialdepartementet ut nye forskrifter på høyring. Det er tydeleg at føremålet med forskriftene er å stramma inn lovverket, altså forhindra at det blir gitt so-

sialhjelp. Det er bra at det no er ei presisering i forhold til nødhjelp. Men det er vel ikkje slik at statsråden trur at denne presiseringa er noka løysing på lengre sikt?

Trondheim har gjort sine vedtak. Oslo reagerer. I Stavanger er det no ein diskusjon som går langt utover dette med to/tre dagars nødhjelp. Samarbeid er eit viktig stikkord. Er det slik at statsråden og Regjeringa kjem til å engasjera seg for eit tettare samarbeid med dei kommunane det gjeld mest? Er det slik at dei vil sjå på kva ordningar som i dag er i Sverige og Danmark, for å få til ei meir menneskeleg og menneskeverdig behandling på lengre sikt?

Statsråd Erna Solberg [11:21:19]: Jeg er helt enig i at dagens situasjon ikke er løsningen på lang sikt. Løsningen på lang sikt er at vi sørger for at personer som ikke har grunnlag for å bli i Norge, faktisk forlater landet. Vi kan ikke la det være opp til hver enkelt person å torpedere lovlig fattede vedtak i dette landet om at man skal returnere.

Det er også veldig viktig å si at det samarbeidet går på å sørge for at vi er konsistente i det norske samfunnet og forteller folk at hvis man ikke samarbeider, har man heller ikke noen særlig rettigheter i vårt samfunn. Vi ville motivere folk til å bli værende hvis de hele tiden får tro på at noen kommer til å løse saken. Erfaringene fra kirkeasyl er helt klare: Folk vil tro at ved å være én dag til, så løser det seg snart. Problemet med det er at vi setter folk i en enda dårligere situasjon med hensyn til å klare seg ved retur til hjemlandet, fordi vi psykisk utmatt dem, fordi vi ikke sørger for at de får et nytt liv. Det er forferdelig viktig at vi får denne innstillingen inn hos folk, retur skal skje når man ikke har behov for beskyttelse. Det håper jeg faktisk på samarbeid om også fra opposisjonspartier, som altså bør føle at vedtak fattet i denne salen, lovregler fattet i denne salen, faktisk skal gjelde alle som er i Norge.

S p ø r s m å l 3

Sigbjørn Molvik (SV) [11:22:50]: Jeg har følgende spørsmål til landbruks- og matministeren:

«Gilde Fellesslakteriet i Skien blei nedlagt i sommer. Den gang advarte mange mot at dette ville bety at den maksimale transporttida av levende dyr på 8 timer ville bli overskredet. Erfaringene så langt etter nedleggelsen viser at dette stemmer. Ifølge NRK Telemark brytes denne grensa ved 10 til 20 pst. av transportene.

Hva vil statsråden gjøre for å hindre disse systematiske bruddene på reglene for transport av levende dyr?»

Statsråd Lars Sponheim [11:23:26]: Verken jeg eller tilsynsmyndighetene vil godta en uthuling av dyrevernsregelverket som følge av endringer i slakteristrukturen. Jeg har tidligere sagt, i spørretimen den 10. mars i år som svar på spørsmål fra representanten Molvik, at jeg forutsetter at Gilde FS' beslutninger om omstrukturering skjer innenfor de lov- og regelverksmessige rammer som er gitt.

Når det gjelder påstanden om at den tillatte transporttiden på åtte timer brytes i 10–20 pst. av tilfellene etter nedleggelsen av slakteriet i Skien, vil jeg imøtegå dette med ferske tall fra Mattilsynet som viser at av de 4 528 småfe som i løpet av årets sesong fram til 30. september har blitt transportert til slakteriet i Gol i stedet for til slakteriet i Skien, ble 126 dyr, eller 2,8 pst., transportert i over åtte timer. 70 av disse dyrene befant seg på en bil som fikk motorhavari, noe som medførte at de ble transportert i nærmere ti timer. De resterende 56 dyrene ble transportert i maksimalt 15 minutter over de tillatte åtte timer.

Nedleggelsen av slakteriet i Skien har også ført til at mange sauebønder nå leverer til et småskalaslakteri i nærområdet, noe som innebærer økt dyrevelferd i form av kortere transporttid for mange dyr.

Vi må naturligvis være oppmerksomme på at endringer i slakteristrukturen ofte medfører økte utfordringer både for slakteriene, transportørene og tilsynsmyndighetene hva angår etterlevelse av dyrevernsregelverket for transport av dyr. Jeg kan informere om at i kjølvannet av nedleggelsen av slakteriet i Skien, har Mattilsynet etablert et interregionalt transportprosjekt mellom regionene Hedmark og Oppland, Buskerud, Vestfold og Telemark og Rogaland og Agder. Målet med prosjektet er å etablere en effektiv, rasjonell og enhetlig modell for et intensivt tilsyn med dyrevernsregelverket for transport av dyr. Erfaringene fra dette prosjektet vil danne grunnlag for en tilsynsmodell for slaktetransport for hele landet.

Sigbjørn Molvik (SV) [11:25:33]: Jeg takker for svaret. Det er riktig at statsråden i tidligere svar til meg har understreket og vært forbilliglig klar på at reglene skal følges, og at det ikke vil bli gitt dispensasjoner. Jeg tolker statsråden slik at det fortsatt vil være holdningen.

Når det gjelder antallet brudd på transportreglene, bygger jeg mine opplysninger på hva transportørene sjøl har sagt. Dette er altså situasjonen i den delen av året hvor vei- og føreforhold er de aller beste, altså sommerhalvåret. Vi går nå vinteren i møte, og det er grunn til å frykte at dette problemet vil komme til å øke med glatte og til dels dårlig vedlikeholdte vinterveier. Spørsmålet blir da om statsråden vil følge dette nøye. Hva slags tiltak vil han eventuelt sette i verk for Gilde hvis det nå viser seg at tallene vil komme til å bli enda høyere i vinterhalvåret på grunn av veistandarden?

Statsråd Lars Sponheim [11:26:43]: Jeg vil først si at dette handler ikke om slakteristruktur fra min side. Det er privataktører, samvirkeaktører, som selv bestemmer hvordan de organiserer sin drift. Vi har et nasjonalt regelverk, og det skal holdes.

Vi vet at det er et sterkt engasjement i samband med slike strukturendringer og slakterinedleggelses. Det er mange argumenter, og det går mange rykter. Jeg vil ikke forholde meg til det annet enn ved å være helt tydelig på at det regelverket vi har, ikke skal brytes. Vi fører et tilsyn, vi har gode rapporteringssystemer for å vite hva som skjer, og vi har også satt i gang et prosjekt, som jeg sa i

mitt svar, for å forsikre oss om at vi kan føre et enda bedre tilsyn framover som sikrer at transportørene og slakteriene overholder norsk regelverk på området.

Sigbjørn Molvik (SV) [11:27:36]: Jeg hører statsråden sier at reglene ikke skal brytes. Hvis det kommer til å vise seg at dette skjer, og i et omfang som statsråden ikke vil akseptere, hvem er da ansvarlig for å sørge for at framtidige brudd ikke skjer? Er det slakterisamvirket, er det transportørene, eller er det produsentene sjøl? Det er for meg fortsatt veldig uklart.

Statsråd Lars Sponheim [11:28:08]: La meg gjøre det helt klinkende klart at det er aktørene, slakterisamvirket i dette tilfellet, med de transportørene de kjøper tjenester fra, som er ansvarlig for å etterleve norsk lov. For å være sikker på at det skjer, har vi et offentlig tilsyn som følger dette, som krever rapporteringer og har oversikt over hva som foregår.

Svaret jeg har gitt i dag, tilbakeviser de ryktene som har versert om at det skal være så formidabelt, dette at man ikke har etterlevd regelverket. Det har først og fremst vært et tilfelle hvor en bil motorhavarete. Slike situasjoner vil alltid kunne oppstå. Så det er åpenbart både den enkelte borgers og bedrifts ansvar å etterleve norsk regelverk, og vi kommer til å se etter at de også gjør det.

Presidenten: Vi skal nå behandle spørsmål 10.

S p ø r s m å l 1 0

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Eva M. Nielsen til fiskeri- og kystministeren, vil bli besvart av landbruks- og matministeren på vegne av fiskeri- og kystministeren.

Eva M. Nielsen (A) [11:29:22]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål:

«Lørdag 2. oktober 2004 skulle en tråler levere 50 tonn fisk i Båtsfjord og bunkre 100 tonn bunkersolje. Mattilsynet gav imidlertid beskjed om at deres åpningstid var frem til kl. 20.00 fredag, og at de ikke jobbet lørdag og søndag. Tråleren måtte derfor levere fisken i Murmansk, og næringslivet i Båtsfjord ble påført et beregnet inntektstap på 350 000 kr.

Vil statsråden bidra til at slike uheldige situasjoner ikke oppstår igjen?»

Statsråd Lars Sponheim [11:30:03]: Saken det vises til, omfattes av regelverket for grensekontroll ved import av fisk fra tredjeland. Landingene skal kontrolleres ved en grensekontrollstasjon eller ved en privat virksomhet godkjent som kontrollsenter. Omfanget av denne type leveranser varierer mellom grensekontrollstasjonene, og noen steder kan det gå uker uten slike leveranser. Utfordringen blir dermed å finne balansen mellom forutsigbare og like åpningstider samtidig som man tar hensyn til fleksibilitet og kostnader.

Gjeldende åpningstider er en prøveordning som ble utarbeidet i vår etter oppdrag fra Fiskeridepartementet. I henhold til prøveordningen skal grensekontrollstasjonene etter konkret forespørsel fra næringen tillate lossing av fisk fram til kl. 20 alle vanlige virkedager.

Åpningstidene er basert på en balanse mellom ønske fra næringen, tilgjengelige personellressurser, mulighet for inndekning av kostnader til overtidsmidler, avdekket faktisk behov og ønske om å unngå konkurransevridning mellom de private aktører som driver bedriftene som har kontrollsenter.

Prøveordningen er ment å vare ut 2004, og erfaringene med den vil danne grunnlag for vurderingen av hvilken tilgjengelighet disse grensekontrollstasjonene skal ha i framtiden. Mattilsynet har denne uken et stort møte med representanter for hele fiskeri- og havbruksnæringen, og behovene for næringen vil bli diskutert der. Mattilsynet er fullt ut klar over at manglende åpningstid vil kunne føre til at fartøyer velger å losse fisken i andre land, og da særlig russiske fartøy i eget hjemland. Dette forhold vil bli vektlagt i vurderinger som skal gjøres framover.

Mattilsynet er altså i gang med å vurdere om fleksibiliteten ved grensekontrollstasjonene for mottak av fisk er stor nok. Jeg har fått forsikringer fra tilsynet om at dette arbeidet vil bli gitt høy prioritet, og at dialogen med næringen skal bli vektlagt i denne prosessen.

Eva M. Nielsen (A) [11:31:55]: Jeg takker statsråden for svaret, og jeg er for så vidt veldig godt fornøyd med svaret.

Det er et poeng for næringslivet i Kyst-Finnmark at man får vurdert det regelverket som foreligger. Og når statsråden sier at det skal vare ut 2004, vil jeg tro at når vi kommer til nyttårsaftnen, har man gjort en vurdering, og at den skal skje i dialog med dem som er kundene. For Mattilsynet skal jo også drive service. Vi som sitter på Stortinget, har jo et ansvar for at den servicen blir opprettholdt til beste for det næringslivet som er avhengig av den.

Jeg vil bare kort til oppfølging spørre: Hvis det blir slik at Mattilsynet står på det regelverket de har i dag, vil jeg sannsynligvis komme tilbake og følge opp denne saken. Kan statsråden gi meg en liten forhåpning om at han da vil vurdere å gi et lite vink til Mattilsynet om at det kanskje er lurt å ha litt større fleksibilitet i forhold til det næringslivet det er satt til å tjene?

Statsråd Lars Sponheim [11:33:01]: Ja, det var et imøtekommende svar, og det var ment slik, og slik har også spørteren grunn til å oppfatte det.

Vi har jo hatt dette nye mattilsynet med så omfattende oppgaver i et knapt år nå. Det er en enorm omstilling i offentlig sektor som her skjer, og det har måttet fungere hver time siden vi startet. Det ville være rart om det ikke er ting vi har behov for å lære undervegs, og korrigere, og det er den prosessen Mattilsynet nå er i. Samtidig må vi finne den gode balansen mellom det å være tilgjengelig og yte service så ofte og så mye som mulig, og samti-

dig ha en rimelig kostnadseffektivitet. For det kan, som jeg sa i mitt svar, gå uker mellom hver gang det kommer en båt. Det kan ikke være slik at vi må ha en person ventende i uker, og så tilfeldigvis en natt må man stå klar. Det er å finne den gode balansen mellom hvordan vi dekker disse kostnadene, og en god dialog med næringen, som vi nå arbeider med. Jeg skal forsikre representanten om at vi skal følge opp dette og bidra til at vi finner løsninger som næringen mener er riktig også.

Eva M. Nielsen (A) [11:34:01]: Jeg vil bare takke for svaret – og si at vi da snakkes over nyttår.

Statsråd Lars Sponheim [11:34:07]: Ja, og gjerne før det også – om både dette og andre viktige spørsmål.

Presidenten: Dette ble jo riktig gemyttlig. Vi går tilbake til spørsmål 4.

S p ø r s m å l 4

Fra representanten Åsa Elvik til landbruks- og matministeren:

«Fylkesmannen i Nordland har vedteke å flytte landbruksavdelinga i Mosjøen til Bodø. I svaret sitt til mitt skriftlege spørsmål nr. 904 skriv statsråd Morten Andreas Meyer at denne organisasjonsendringa ligg innafør fylkesmannen i Nordland sitt myndigheitsområde.

Aksepterer statsråden at fylkesmannen kan gjere denne organisatoriske endringa i motstrid til vedtak fatta av Landbruksdepartementet i 1994 om at eit avdelingskontor av Landbruksavdelinga med jord- og skogfagleg kompetanse skal ligge i Mosjøen?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket.

S p ø r s m å l 5

Øystein Hedstrøm (FrP) [11:34:35]: Jeg har følgende spørsmål til vår ærede justisminister:

«Stortinget vedtok ved behandlingen av stortingsmeldingen om redningshelikoptertjenesten å opprette døgnkontinuerlig tilstedevakt på basene. Ved en skipsbrann i Oslofjorden eller ved ulykker i innflygningskorridoren til Gardermoen tar det lang tid før redningshelikopteret på Rygge kan hjelpe.

I lys av Stortingets vedtak og et hevet trusselnivå, når vil Regjeringen innføre døgnkontinuerlig tilstedevakt på Rygge?»

Statsråd Odd Einar Dørum [11:35:09]: Det arbeides for å opprette døgnkontinuerlig tilstedevakt med 15 minutters beredskap med lege ved alle redningshelikopterbasene på fastlandet. Slik tilstedevakt ble igangsatt ved redningshelikopterbasen på Sola 1. juni 2004. Den sivile redningshelikopterbasen i Florø, som er foreslått i budsjettet, vil få tilstedevakt fra oppstart.

Det gjenstår noen utfordringer for å finne en riktig og formålstjenlig modell for tilstedevakt. De erfaringene

som nå opparbeides ved at tjenesten er igangsatt på Sola, er viktige for det videre arbeidet med opprettelsen av tilstedevakt. Det vil bli lagt vekt på at opprettelse av tilstedevakt kan skje uten at dette medfører unødvendige, midlertidige kostnader i en oppstartsperiode.

I dag opereres Rygge som et detasjement, dvs. som en midlertidig base. For å lette den praktiske etableringen av tilstedevakt på samtlige baser vil det være en fordel å etablere Rygge som en fast base.

Ressurssituasjonen på Østlandet er generelt god, ved at en rekke offentlige og private ressurser kan benyttes. Dette gjelder bl.a. luftambulansetjenestens helikopter, politiets helikopter og Redningsselskapets fartøyer. I tillegg vil det i forhold til innsats i Ytre Oslofjord kunne påregnes støtte fra redningshelikopter i Gøteborg og Ålborg.

Etablering av tilstedevakt på Rygge vil allikevel utgjøre et viktig bidrag til beredskapen i området.

Framdriften med hensyn til tilstedevakt på de gjenstående redningshelikopterbasene vil Justisdepartementet komme tilbake til i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2005.

Øystein Hedstrøm (FrP) [11:36:37]: Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg håper han forstår at vi som bor i nærområdet her, og de velgerne jeg representerer, er utålmodige. Det er over to år siden det ble fattet et vedtak om at det skulle etableres døgnkontinuerlig tilstedevakt ved samtlige baser. Vi har en stor befolkningkonsentrasjon i dette området, selv om vi har alternative helikopter- og redningstjenester. Jeg vil minne om at et land som Storbritannia har full døgnkontinuerlig beredskap ved sine baser. Danmark er i ferd med å innføre det samme.

Jeg synes likevel at svaret er positivt, at man da i revidert budsjett for 2005 skal komme tilbake til fremdriften. Rent konkret, på bakgrunn av dette: Kan man regne med at man får en mer detaljert beskrivelse, slik at innbyggerne i dette området kan vite at de får den tilleggsstryggheten det medfører å få en fast base med døgnkontinuerlig beredskap på Rygge?

Statsråd Odd Einar Dørum [11:37:41]: Representanten har helt rett i at Stortinget har trukket opp retningslinjene, så den kursen er satt.

Innfasingen er i realiteten tredelt. Fase 1 var det som skjedde på Sola og samtidig – for så vidt – på Svalbard. Fase 2 er å følge opp den delen av redningshelikopteravtalen som ble gjort med Fremskrittspartiet i sin tid, å fase inn en sivil operatør. Dette skjer i Flora, og det ligger i budsjettforslaget for neste år. Fase 3, behandlingen av de øvrige basene – hvor Rygge er et detasjement, og hvor jeg sier at det ville være en fordel å etablere Rygge som fast base – er det mitt siktemål å komme tilbake til i revidert nasjonalbudsjett for 2005, med en skikkelig beskrivelse når det gjelder framdriften.

Jeg sier det på denne måten, fordi jeg er klar over hva som tidligere er behandlet i Stortinget, og fordi jeg selvfølgelig er klar over at det er tidsbegrenset hvor lenge vi

kan leve med en forskjell mellom de ulike deler av landet når det gjelder tilgang på denne tjenesten.

Øystein Hedstrøm (FrP) [11:38:40]: Jeg takker statsråden for tilleggssvaret.

Jeg har bare én kommentar: Jeg føler jo at Regjeringen viser et ansvar her. Jeg vil minne om at Fostervollutvalget, som jobbet med redningshelikoptertjenesten tidligere, bestilte en rapport fra Transportøkonomisk institutt. De fant ut at det var god kost-nytte-effekt – faktisk den beste – ved å etablere døgnkontinuerlig beredskap på samtlige baser.

Så nå er vi bare utålmodige og avventer hva som kommer i revidert budsjett for 2005.

Statsråd Odd Einar Dørum [11:39:16]: Representantens utålmodighet er helt på sin plass. Det er jo nettopp representanters utålmodighet som er med på å påvirke både opinion og regjering – for ikke å snakke om budsjettforhandlinger.

S p ø r s m å l 6

Torbjørn Andersen (FrP) [11:39:40]: Jeg har følgende spørsmål til landets justisminister:

«17. juni 2004 fikk Justisdepartementet presentert et prosjekt om nytt fengsel i Agder i regi av Agderrådet, Kristiansand og Lillesand kommune. Her fremgår det at bare 21 pst. av de 489 soningsplassene i Kriminalomsorg Region Sørvest befinner seg i Agder. Både Agderrådet og politiet anbefaler sterkt et nytt fengsel i Agder for å forbedre soningskapasiteten i Agder, spesielt i Kristiansand.

Hva er statsrådets vurdering av faktagrunnlaget som fremkommer i nevnte presentasjon i forhold til behov om nytt fengsel i Agder?»

Statsråd Odd Einar Dørum [11:40:29]: Landet er inndelt i seks kriminalomsorgsregioner. Kriminalomsorgen region sørvest omfatter begge Agderfylkene og Rogaland fylke. I tillegg har regionen noen skogsforlegningsplasser i Telemark som er en avdeling i Arendal fengsel. En stor andel av fengselsplassene i regionen ligger i Rogaland.

Denne regionen har relativt sett liten soningskø og har fått overført et betydelig antall dommer fra Kriminalomsorgen region vest for å få ned den totale soningskøen. Region sørvest har også få brudd på den såkalte 24-timersregelen ved plassering av varetektsinnsatte etter varetektskjennelse.

Det er flere dommer i kø og et større press på fengselsplasser i andre deler av landet enn i region sørvest. Dette gjelder særlig i Hordaland, på Østlandet og nord i landet.

Regjeringen har arbeidet systematisk med å utvide antall fengselsplasser i perioden 2002–2004, særlig i de områdene hvor presset på fengselsplasser er stort – totalt i overkant av 400 plasser, inkludert dublering og bruk av framskutt løslatelse.

I det videre arbeid med å etablere flere fengselsplasser er det de regionene med størst behov som først vil bli prioritert. I henhold til behandlingen av St.prp. nr. 1 for 2003–2004 i Stortinget og i forslaget til budsjett for 2005, St.prp. nr. 1 for 2004–2005, er prioriteringen planleggingen av et nytt fengsel i Halden, vurderingen av et nytt fengsel i Indre Salten – i kommunene Fauske og Sørfold – og bruk av Hvalsmoen. I tillegg vil utvidelser av eksisterende fengsler bli vurdert.

Det innebærer at eventuelle nye prosjekter i Kristiansand-området må vente til prioriterte prosjekter er gjennomført.

Torbjørn Andersen (FrP) [11:42:01]: Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg finner svaret noe underlig. Jeg må presisere at det i Agderfylkene anses som en viktig sak å bedre fengsels-situasjonen der. Og jeg vil få presisere at jeg primært ikke snakker om soningskapasiteten innenfor Kriminalomsorgen region sørvest. Jeg vil gjenta at det er den betydelige skjevfordelingen mellom Rogaland og Agderfylkene innenfor Kriminalomsorgen region sørvest som er hovedproblemet. Bare drøyt 20 pst. av sonings- og varetektsplassene ligger i de to Agderfylkene, mens altså nær 80 pst. av plassene ligger i Rogaland. Ser ikke statsråden noen problemer med hensyn til denne skjevfordelingen i soningskapasiteten mellom Agderfylkene og Rogaland innenfor Kriminalomsorgen region sørvest?

Statsråd Odd Einar Dørum [11:42:51]: Jeg har stor respekt for at representanten er en iherdig representant for sitt distrikt. Men jeg skal forvalte en soningskø i landet sett under ett, og som jeg sa, er presset størst på Vestlandet, på Østlandet og delvis i nord. Det har Stortinget også forholdt seg til, både gjennom det Regjeringen har foreslått, og gjennom klare prioriteringer.

Justiskomiteens prioriteringer, som Regjeringen selvfølgelig aksepterer, er å

- videreføre arbeidet med et fengsel i Østfold
- se på mulighetene for et fengsel i Indre Salten
- se på Hvalsmoen
- bruke eksisterende institusjoner

Det betyr i klartekst at når den prioriteringen er gjort i forbindelse med en budsjettinnstilling, er det den som ligger til grunn.

Så vil jeg også si at jeg selvfølgelig har forståelse for at politiet ønsker et tilstrekkelig antall varetektsplasser – som jeg antar er noe av det som ligger bak representantens spørsmål. Her vet jeg at Kristiansand fengsel har et høyt varetektsbelegg og en gunstig beliggenhet. Nå er det likevel slik at politiet skal tilbys plasser. Men det innebærer – selv om det nå er få brudd på 24-timersregelen – at det kan bli kostnader ved transport. Det er ulempen i dag, og det er et forhold jeg selvfølgelig vil følge med på.

Jeg har ikke noe annet å tilføye enn den prioriteringen jeg har gjort rede for.

Torbjørn Andersen (FrP) [11:44:02]: Jeg takker statsråden nok en gang for svaret.

(Torbjørn Andersen)

Jeg skjønner at det ikke er så lett å komme videre hos statsråden i dette spørsmålet, og det er vel ikke helt uventet. Men jeg vil påpeke at dette er et problem som er en viktig utfordring for Agderfylkene, og som vi uansett akter å jobbe videre med.

Jeg vil i denne saken også få vise til at det etter hva jeg har fått opplyst, er 20 årsverk innen politiet som går til uttransportering av fanger fra Agderfylkene og til Rogaland. Da vil jeg gjerne spørre statsråden: Synes han det er god ressursutnyttelse når det brukes hele 20 årsverk i politiet bare for å frakte fanger ut av Agderfylkene og til andre landsdeler? Dette mener jeg er et argument i denne saken som også taler for at det vil være fornuftig å lokalisere et nytt fengsel til Agder, gjerne på grensen mellom de to fylkene ved Lillesand. Der vet vi at det er private interessenter inne i bildet som vil finansiere og bygge dette fengselet.

Statsråd Odd Einar Dørum [11:45:05]: Det er riktig at representanten ikke kan forvente noe annet svar fra meg enn at jeg følger opp Stortingets prioriteringer. Det ville vakt betydelig oppmerksomhet hvis jeg hadde svart på en annen måte. Det kunne jeg selvfølgelig ha gjort, men det har jeg ikke gjort. Jeg gjorde det verken da jeg i sin tid erkjente realiteten i budsjettinnstillingen for inneværende år, eller da jeg la fram budsjettet for neste år.

Jeg er selvfølgelig klar over at dette presser politiet. Derfor ser jeg med spenning f.eks. fram til et forsøk som nå gjøres på Østlandet – for øvrig etter en budsjettavtale mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet – med å bruke private transportører for å prøve å avlaste politifaglig utdannet personell når det gjelder nødvendige fangetransporter. Det er et prosjekt som nå settes i gang. Det er politisk omstridt, men et prosjekt som iallfall jeg ser på med betydelig spenning, og som muligens kan gi positive impulser til noe av det som er bakgrunnen for representantens spørsmål til meg.

S p ø r s m å l 7

Fra representanten Arne Sortevik til utdannings- og forskningsministeren:

«I september 2002 var amerikanske Lorraine Monroe på besøk i Norge med klart budskap om at disiplin hindrer vold i skolen. Hun har lyktes i å lage gode skoler av bråkeskoler. Den gang uttalte utdanningsministeren at hun ville utarbeide et veiledende skolereglement for å gi lærerne råd om hvordan elevenes skolehverdag bør legges opp. «Disiplin og læringsutbytte henger nøye sammen», sa statsråden. Norske elever er blant dem som plages mest av uro i læringsarbeidet.

Hva har statsråden gjort for å redusere denne plaget?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt.

S p ø r s m å l 8

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Rolf Reikvam til utdannings- og forskningsministeren, vil bli besvart av justisministeren på vegne av utdannings- og forskningsministeren.

Rolf Reikvam (SV) [11:46:18]: Jeg har følgende spørsmål:

«Etter at et flertall endret opplæringsloven og opphevet klassesdelingstallet, er dette av flere kommuner blitt praktisert slik at egne klasser i nynorsk er blitt fjernet. Tidligere måtte en opprette egne klasser dersom et antall elever krevde det. Det lages ulike ordninger, men felles for de fleste er at nynorskelevene i bokmålsskoler kommer dårligere ut, med færre timer sammen. Dette var ikke intensjonen.

Vil statsråden påse at intensjonen og forutsetningene med opphevelsen av klassesdelingstallet blir etterlevd?»

Statsråd Odd Einar Dørum [11:46:53]: Jeg opptrer på vegne av utdannings- og forskningsministeren, men det er akseptert av spørteren.

Det følger av opplæringsloven § 2–5 fjerde ledd at når minst ti elever på et av trinnene 1–7 i en kommune ønsker skriftlig opplæring på et annet hovedmål enn det kommunen ellers har vedtatt, har de rett til å tilhøre en egen elevgruppe. Retten gjelder så lenge det er minst seks elever igjen i denne gruppen. Men det er slik, som representanten sa, at denne bestemmelsen ble endret i 2003, da de generelle klasseorganiseringsreglene i opplæringslovens kapittel 8 ble opphevet og erstattet av en ny bestemmelse i § 8–2 om at elevene kan deles i undervisningsgrupper etter behov. Det er likevel en forutsetning at organiseringen i undervisningsgrupper skal være forsvarlig, og at elevenes behov for sosial tilhørighet ellers bli ivaretatt. Tidligere fulgte det av opplæringsloven § 2–5 at når kriteriene var oppfylt, hadde de elevene som ønsket skriftlig opplæring på et annet hovedmål enn det som ellers var fastsatt, rett til egen klasse. Justeringen av opplæringsloven § 2–5, der retten til å tilhøre en egen klasse ble erstattet av en rett til å tilhøre en egen gruppe, må ses som en naturlig konsekvens av at klassebegrepet ble tatt ut av loven.

Det er imidlertid slik at retten til særskilt målformgruppe innebærer at elevene får opplæring i en egen gruppe med et annet skriftlig hovedmål enn de andre elevgruppene ved skolen. Overfor denne gruppen må skolen gjennomføre den skriftlige opplæringen på gruppens målform, og elevene skal benytte gruppens målform i sine skriftlige arbeider. Gruppens målform vil også være hovedmål i norskundervisningen. Når det gjelder størrelsen på en slik målformgruppe, gjelder det alminnelige forsvarlighetskravet som gjelder for alle undervisningsgrupper.

Også tidligere, når elevene med annet hovedmål hadde rett til egen klasse, var det åpning for at deler av undervisningen kunne organiseres på annen måte. Det innebar at den særskilte målformklassen kunne slås sammen

med andre klasser i deler av undervisningen. Det står i forarbeidene til den tidligere § 2–5 at slik annen organisering bl.a. kan være aktuelt i praktisk-estetiske fag, der hensynet bak regelen om særskilt målformklasse ikke i samme grad gjør seg gjeldende. Det følger av forarbeidene til den nye, justerte § 2–5 at det ikke har vært meningen å innsnevre denne muligheten til annen organisering i tilsvarende situasjoner.

Når elevene fra den særskilte målformgruppen blandes med andre elever, setter dette ikke til side retten til å få den skriftlige opplæringen på egen målform. Det innebærer at også i de timene elevene fra den særskilte målformgruppen er blandet med andre elever, skal skolen gi elevene fra den særskilte målformgruppen skriftlig materiale på deres egen målform. Foreldrene har dessuten rett til å velge målformen på lærebøkene også i en slik sammenheng.

Departementet vil be Utdanningsdirektoratet om å ta denne saken opp med fylkesmennene som regional tilsynsinstans, slik at saken kan få den oppfølgingen som eventuelt måtte være nødvendig for at praksis på dette området skal bli i tråd med lovens forutsetning.

Rolf Reikvam (SV) [11:49:46]: Jeg er – tror jeg – stort sett fornøyd med svaret. Jeg føler at dette er en bra presisering i forhold til det som trengs.

Men jeg har et lite tillegsspørsmål – jeg er nødt til å følge dette opp – og det går på å innsnevre denne muligheten til annen organisering. Det er jeg enig i. Men tillegsspørsmålet mitt til statsråden er: Åpner dette for en utvidelse? Legger han opp til en utvidet tolkning av paragrafen, slik at en nå får en mulighet til annen organisering i forhold til tidligere lovgivning? Jeg har lyst til at statsråden skal presisere dette. Det er faktisk litt viktig, for det er dette noe av tvisten står om, eller kan komme til å stå om, i tiden framover. Jeg har derfor behov for at statsråden presiserer at det gjelder både innsnevring og utvidelse i tilfelle det blir konflikter og tvister om forståelsen av bestemmelsen.

Statsråd Odd Einar Dørum [11:50:55]: Representanten Reikvam er særdeles kyndig på dette området. Det er ikke jeg, så jeg får holde meg til det brukbare manuset jeg har fått. Og som jeg sa: Når elevene fra den særskilte gruppen blandes med andre elever, setter dette ikke til side retten til å få den skriftlige opplæringen på egen målform.

Jeg vil ikke gi meg inn på å fortolke et lovapparat som jeg ikke til vanlig er konstitusjonelt ansvarlig for. Jeg vil likevel presisere overfor representanten, for det har han krav på, at i alle tilfeller hvor staten opptre som tilsynsmyndighet overfor kommunesektoren, bør man skaffe seg sikker dokumentasjon av den enkelte kommunes praksis. Fylkesmennene er riktig instans for å kartlegge dette. Det gjelder også i forhold til egne elevgrupper med nynorsk som hovedmål og eventuelt spørsmål eller pålegg i forhold til enkeltkommuner.

Som nevnt i mitt hovedsvar – og det forstår jeg godt rekkevidden og innholdet av – vil jeg på vegne av utdan-

ningsministeren be Utdanningsdirektoratet sørge for at fylkesmennene gjør de nødvendige undersøkelser og tar opp eventuelle brudd på de gjeldende lovbestemmelser. Så vil jeg oppfordre representanten til å ta opp lovfortolkningen med statsråden som er konstitusjonelt ansvarlig, når vedkommende er til stede. Da får han sikkert et bedre svar enn det jeg er i stand til å gi ham nå.

Rolf Reikvam (SV) [11:52:02]: Svaret var ikke verst. La meg understreke det. Det tror jeg at jeg er delvis fornøyd med – jeg tror at jeg nesten er helt fornøyd.

Men la meg fortsette litt i forhold til det statsråden sa. Det har jo vært en del tvister om forståelsen av retten til å få egne klasser. Det gjelder nynorsk – det er det vi snakker om – i bokmålsområdet da vi opphevet klassesdelings-tallet. Men intensjonen var helt klar: Dette endret ikke realitetene i forhold til en rett til å ha egne klasser i nynorsk når det var et tilstrekkelig antall elever som bad om det.

Det har vært tvister i en del kommuner, og det nærmer seg vel at denne saken kommer opp i rettsapparatet. Vi er ganske nær det i en del kommuner, iallfall i én kommune.

Mitt spørsmål til statsråden er: Mener han ut fra det svaret som han har gitt meg i dag, som jeg, slik jeg tolket det, på mange måter syntes var bra, at dette bør kunne føre til at disse tilstandene kan avblåses, slik at en slipper at disse sakene ender i rettsapparatet, for det er det jo egentlig ingen parter som er tjent med?

Statsråd Odd Einar Dørum [11:53:20]: Jeg vil ikke tro noe om det norske folks rett eller mulighet til for tiden å bruke rettsapparatet. Det er en omsegripende amerikanisering på dette feltet i vårt land.

Det jeg håpet å gi uttrykk for på vegne av utdanningsministeren, var at hun, ved å be Utdanningsdirektoratet om å sjekke, ville sørge for at lovens intensjon ble etterlevd. Jeg tror at konstitusjonelt, som statsråd, ønsker man ikke at en lov skal være så uklar at den ender i rettsapparatet. En lov skal svares skikkelig overfor Stortinget. Er det uklarerheter, er det statsrådets plikt å rydde opp i det, eller Stortingets rett å rydde opp i det, slik at det skal foreligge på bordet. Generelt vil jeg si at det er lite ønskelig at ting som skal være klart etter en lov, ender i rettsapparatet. Det er min generelle holdning. Jeg vil anta at det også er statsråd Clemets holdning. Også hun er, meg bekjent, en person som ikke skulle være spesielt tilhenger av at juristenes taksametre skal løpe, når det er unødvendig at de gjør det.

Er en lov uklar, får representanten bore med sine spørsmål til den konstitusjonelt ansvarlige statsråd. Det er jeg helt sikker på at han kommer til å gjøre. Og er han ikke tilfreds, så kjenner han alle spillereglene for hvordan man kan bidra til at det blir klart.

S p ø r s m å l 9

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Steinar Bastesen til fiskeri- og kystministeren, vil bli besvart av samferdselsministeren på vegne av fiskeri- og kystministeren.

Steinar Bastesen (Kp) [11:54:51]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til fiskeri- og kystministeren:

«Det har vært mye tvil og debatt omkring forskningskvota, det er blitt hevdet at man har fisket 700 tonn blåkveite, og at dette er tatt fra kystfiskernes totalkvote.

Kan statsråden redegjøre for hvor mye som er fisket av de andre artene, og er det tilfellet at forskningskvota går av totalkvota til kystfiskerflåten?»

Statsråd Torild Skogsholm [11:55:29]: Norge og Russland er enige om at all fangst av torsk til forsknings- og forvaltningsformål fra og med 2004 skal avregnes totalkvoten. Tidligere kunne Norge og Russland ha en forskningsfangst på 7 500 tonn torsk hver utover den fastsatte totalkvoten.

Kystfisket etter blåkveite er ikke begrenset av en totalkvote for kystflåten. For å begrense fisket i henhold til den biologiske rådgivningen har imidlertid kystflåtens direktefiske blitt regulert med begrensede kvoter til hvert enkelt fartøy, og i tillegg har direktefisket bare vært tillatt i en begrenset periode.

Bestandssituasjonen for blåkveite er usikker. For fortsatt å ha vekst i blåkveitebestanden tilrådde ICES, Det internasjonale råd for havforskning, at uttaket i 2004 måtte begrenses til under 13 000 tonn. Det er forbud mot direkte trålfiske etter blåkveite, men Norge og Russland er enige om at Norge kan opprettholde kystfisket etter blåkveite på tradisjonelt nivå, som er mellom 2 000 og 3 000 tonn. De senere år har imidlertid kystflåten levert mellom 4 000 og 6 000 tonn. Det er derfor ikke grunnlag for å hevde at forskningsfangsten av blåkveite har gått ut over kystfisket.

Av den norske torskekvote er det avsatt 7 000 tonn til forsknings- og overvåkingsformål. Det er videre avsatt 300 tonn hyse og 200 tonn andre arter til samme formål. Av de 7 000 tonn torsk som er avsatt, er 5 000 tonn disponert av overvåkingstjenesten, mens 2 000 tonn er avsatt til nødvendig fangst i tilknytning til forskningstokt. Pr. 8. oktober 2004 er det tatt 1 400 tonn torsk i forskningsfangsten, mens det er fisket 220 tonn hyse og 130 tonn andre arter.

Norge kan i henhold til kvoteavtalen med Russland for 2004 ta inntil 3 000 tonn blåkveite til forskningsformål. Norge har imidlertid valgt å begrense den norske forskningsfangsten til 2 400 tonn blåkveite i 2004, og Havforskningsinstituttet har fått tillatelse til å ta dette kvantumet under sine tokt i 2004. Til nå er 1 242 tonn blåkveite rapportert tatt som forskningsfangst i 2004.

Det er både nødvendig og nyttig at fisk blir gjort tilgjengelig for forsknings- og overvåkingsformål. Som ansvarlig fiskerinasjon kan ikke Norge unnlate å rapportere denne fangsten, eller unnlate å trekke forskningsfangstene fra den norske kvoten.

Det er imidlertid viktig at det ikke avsettes større kvantum til forskning eller overvåking av felt enn det som er nødvendig av hensyn til gjennomføring av disse aktivitetene. Fiskeri- og kystministeren vil derfor, som i tidligere år, vurdere omfanget av fangstene til forsknings- og overvåkingsformål i 2005.

Til slutt vil jeg nok en gang understreke at forskningsfangsten av blåkveite ikke går ut over kystflåtens fiske etter blåkveite i Norge.

Steinar Bastesen (Kp) [11:59:23]: Jeg takker statsråden for svaret. Det var det siste hun sa, som jeg spurte etter.

Hvis det er rett at det ikke går ut over kystflåtens andel av kvoten som gjelder blåkveite, torsk, hyse og sei, er det bra. Men jeg føler meg ikke helt beroliget. Likevel: Synes statsråden det er riktig? Fisken blir jo solgt og innbringer en god del penger. Det er fiskerne som betaler i form av reduserte kvoter for den forskningen som blir foretatt. Den blir allerede betalt av fiskerne – før forskningen.

Synes statsråden det er rett? Mener statsråden at det er fiskerne som skal betale all forskning i framtiden?

Statsråd Torild Skogsholm [12:00:25]: Ut fra det svar som jeg har fått fra Fiskeridepartementet om dette, er det som sagt slik at når det gjelder blåkveite, går ikke forskningsfangsten ut over kystflåtens fiske i Norge. Det legger jeg til grunn er riktig. Jeg er sikker på at hvis det skulle vise seg ikke å være riktig, vil Stortinget bli opplyst om det. Det er viktig å ta hensyn til fiskerne, også fiskernes økonomi, i forhold til både blåkveite og andre fangster, primært gjennom at man har kunnskap og oversikt ikke minst over bestanden. Derfor er forskningen viktig.

Ut fra min kunnskap om dette er det viktig at det blir gitt rom for forskning og for den fangsten som er nødvendig for dette, men, som sagt, det skal ikke – ut fra de data jeg har tilgjengelig – være slik at det går ut over kystfiskernes kvote.

Steinar Bastesen (Kp) [12:01:32]: Jeg takker igjen for svaret. Jeg er klar over at statsråden ikke kan gi et fullgodt svar, hun er jo settestatsråd. Men dette går på politikk! Er Venstres politikk at alt skal lønne seg i dette samfunnet? Det må Venstre ha en mening om. Det går på forskning, på samferdsel – det går på alt som rører seg i samfunnet. Skal brukerne betale for det? Hva er det vi betaler skatt for? Kan statsråden svare på det? – Det var et enkelt spørsmål.

Presidenten: Spørsmålet ble betydelig utvidet. Statsråd Skogsholm kan svare hvis hun ønsker det.

Statsråd Torild Skogsholm [12:02:12]: Jeg svarer gjerne. Når vi snakker om at ting skal lønne seg: Ja, i en bærekraftig forstand skal det lønne seg. Det skal være slik at vi driver fiske ut fra en politikk om at det skal være en bærekraftig bestand, både av blåkveite og andre sorter. Derfor må vi også gi rom for forskning.

Når det gjelder samferdselspolitikken, er det noe jeg trenger mer enn 27 sekunder for å svare på, så det vil jeg be om å få komme tilbake til ved et annet høve.

Presidenten: Spørsmål 10 er behandlet tidligere i dag – vi går videre til spørsmål 11.

Spørsmål 11

John I. Alvheim (FrP) [12:03:13]: Mitt spørsmål går til den ærede helse- og omsorgsminister:

«Fra de ulike helseregionene, særlig fra Helse Sør, har jeg mottatt melding om at antall døgnplasser som var planlagt ved de distriktpsikiatriske sentrene, reduseres betydelig.

Skjer denne reduksjonen av døgnplasser ved DPS-ene etter godkjenning av helseministeren, og er ikke dette i strid med den av Stortinget vedtatte opptrappingsplan for psykiatrien?»

Statsråd Ansgar Gabrielsen [12:03:47]: Utbyggingen av distriktpsikiatriske sentre i helseregionene følges opp i henhold til godkjente planer. 65 DPS-er er etablert, og ca. 10 er fortsatt under planlegging eller bygging. Som redegjort for i statsbudsjettet for 2005 var det i 2003 til sammen 1 801 plasser ved DPS-ene, en økning på 324 siden 1988. Handlingsplanens mål om 2 220 plasser i DPS-ene i 2008 ligger fast.

Regjeringen presenterer i budsjettforslaget en samlet gjennomgang av de regionale helseforetakenes planer. Her vises det til at antallet planlagte DPS-plasser overstiger det som opprinnelig var forutsatt. Jeg har spesielt forvissnet meg om dette i forhold til Helse Sør og Sykehuset Telemark HF, og jeg kan bekrefte at det fremdeles planlegges døgnplasser ved DPS-ene i tråd med de normtall som ble trukket opp i St.prp. nr. 63 for 1997-1998.

Eventuelle større endringer i de regionale helseforetakene må forelegges departementet, som vil ta stilling til de justeringer de regionale helseforetakene ønsker å gjøre. Dette vil også gjelde i forhold til endringer i den nye regionale planen i Helse Sør, sammenliknet med de gamle fylkeskommunale planene som Helse Sør overtok.

Når det gjelder psykiatriske sykehjemsplasser, har de regionale helseforetakene redusert antall plasser langt raskere enn det som var forutsatt i opptrappingsplanen.

Jeg deler representanten Alvheims bekymring for nedbyggingen av det samlede antall døgnplasser i spesialisthelsetjenesten, og særlig fordi nedbyggingen av plasser i psykiatriske sykehjem har gått langt raskere enn opprinnelig planlagt, slik at antall plasser i psykiatriske sykehjem allerede nå er lavere enn hva man antok ville gjenstå etter endt opptrappingsplan. Det er også nødvendig å se denne nedbyggingen i sammenheng med hvordan kommunene møter boligbehovet gjennom utbyggingen av tilrettelagte omsorgsboliger i kommunene.

Jeg har derfor i brev av 15. september 2004 til de regionale helseforetakene gitt instruks om at det ikke blir foretatt ytterligere reduksjon av antall psykiatriske sykehjemsplasser eller andre døgnplasser før det er foretatt en gjennomgang av boligbehovet i kommunene. Som varslet i budsjettet legger jeg opp til at denne gjennomgangen skal gjøres i samråd med berørte organisasjoner, og at Stortinget vil bli orientert om status i løpet av 2005.

Sigvald Oppebøen Hansen hadde her teke over presidentplassen.

John I. Alvheim (FrP) [12:06:17]: Jeg takker statsråden for svaret. Men de opplysningene som han ifølge Helse Sør gir om døgnplasser på DPS-ene, stemmer ikke med virkeligheten i forhold til de vedtak som foreligger.

Jeg sier meg veldig glad for at helseministeren for kort tid siden satte foten ned og gav klar beskjed til foretakene om å stoppe nedbyggingen av psykiatriske sengeplasser. Jeg går ut fra at det også vil gjelde de påtenkte døgnplassene i våre DPS-er.

En av hovedintensjonene med bygging av DPS-ene i henhold til den nye psykiatriplanen var å opprette et tilstrekkelig antall døgnplasser i distriktene, med relativt lav innleggelsesterskel, men med faglig oppfølging. Står helse- og omsorgsministeren og departementet fast ved denne intensjonen, og vil helseministeren sørge for at intensjonen blir fulgt i de respektive foretak?

Statsråd Ansgar Gabrielsen [12:07:22]: Det er helt åpenbart at det som var Stortingets intensjon, og slik jeg oppfatter er Stortingets intensjon med hele handlingsplanen for psykiatri, vil bli fulgt opp. Med det budsjettforslaget som vi har lagt frem, er det også lagt til rette for å kunne realisere det.

Når det gjelder DPS og antall senger, er det i handlingsplanen lagt opp til ca. 2 200 senger. Det vil kunne innfris med det bevilgningsnivået vi har lagt oss på.

Jeg har, som sagt, stoppet den nedbyggingen som har skjedd i et altfor raskt tempo når det gjelder de psykiatriske sykehjemsplassene, som for øvrig Stortinget tidligere har blitt orientert om har vært en realitet. Men i tillegg til det har jeg også i St.prp. nr. 1 sagt at jeg vil gå igjennom boligbehovet i kommunene, som i handlingsplanen er begrenset til 3 400 nye boliger, for å se på om behovet i realiteten er større, også sett i lys av at man har bygd ned de psykiatriske sykehjemsplassene mer enn hva Stortinget opprinnelig forutsatte.

John I. Alvheim (FrP) [12:08:34]: Jeg takker igjen statsråden for svaret, og vil bare bekrefte det jeg sa i sted, at Helse Sør både i Grenlandsregionen og i Kongsbergregionen har vedtatt å redusere antall døgnplasser i DPS-ene betydelig, og at det så langt i denne budsjettperioden ikke er lagt inn tilstrekkelig med driftsmidler for de døgnplassene som allerede er etablert.

Vil helseministeren se på dette og eventuelt sørge for at de døgnplassene som er bygd, blir tatt i bruk, med full faglig oppfølging?

Jeg finner det også riktig å be helseministeren gå inn i psykiatriens faglige virkeområde og medvirke til at man får en større grad av konsensus i behandlingsoppleggene ved de ulike psykiatriske sykehusene. Vi kan ikke lenger akseptere den nessekongementaliteten som vi ser blant enkelte psykiatere. Vi får på den måten ikke en fullverdig og likeverdig behandling av alle pasienter, uavhengig av hvor de måtte bo.

Statsråd Ansgar Gabrielsen [12:09:42]: For å ta det første først: I forhold til det som går på DPS-ene i Helse Sør, skal jeg selvfølgelig etter den oppfordringen lederen

av sosialkomiteen kommer med, se på det på nytt. Selvfølgelig!

Når det gjelder det siste, som går på den faglige uenigheten – som er veldig stor i psykiatrien, i motsetning til i somatikken – deler jeg fullt ut Alvheims anliggende når det gjelder å se på og gjennomføre en prosess som ender opp med en større grad av konsensus. Det vil alltid være en viss uenighet, men jeg føler meg ganske sikker på at det også innenfor psykiatrien skal være mulig å få en kjerne av enighet i det behandlingsopplegget vi har. Det har jeg signalisert. Det har jeg også tatt opp på de møtene jeg har hatt i de regionale helseforetak. Jeg har et inntrykk av at ledelsen i de regionale helseforetak er opptatt av å få noen standarder, som man har fått innenfor en del andre medisinske grener.

S p ø r s m å l 1 2

Geir-Ketil Hansen (SV) [12:10:55]: «Den alvorlige hendelsen på Kato Airs rute Narvik–Bodø, viste at det var mulig for en passasjer å ta seg inn i cockpiten for å angripe pilotene. Den aktuelle flyruten trafikkeres av de minste flyene på kortbanenettet, hvor cockpiten ikke er skjermet, og hvor det heller ikke er kabinpersonell.»

– Jeg har merket meg at Konkurransetilsynet i en uttalelse til Samferdselsdepartementet om anbudet på kortbanenettet i framtiden har foreslått at man bør myke opp kravene til flystørrelser på kortbanenettet for å få økt konkurranse og derigjennom få ned kostnadene. Det berører den problemstillingen som jeg nå reiser i spørsmålet. På den bakgrunn spør jeg:

«Vil statsråden ved neste anbudsrunde (f.o.m. 2006) stille krav om at cockpiten skal kunne skjermes med dør, og at det skal være kabinpersonale i flyene, slik at sikkerheten bedres?»

Statsråd Torild Skogsholm [12:12:01]: I mange år har det vært vanlig at flygingene på kortbanenettet i Norge har foregått med åpen cockpitdør. Og på flyginger der det ikke er med annet kabinpersonale, er dette nødvendig for at flybesetningen skal kunne kommunisere og ha øyekontakt med passasjerene.

Dagens regelverk påbyr ikke installasjon av cockpitdør mellom passasjer- og førerkabinen i de minste flyene. Ifølge Luftfartstilsynet er det ikke hensiktsmessig å innføre slike krav om avskjerming av førerkabinen for disse flyene, og dette vil også være i strid med internasjonale sertifiseringsbestemmelser for mindre fly, som krever at flybesetningen skal kunne opprettholde kommunikasjon med passasjerene.

Dagens regelverk setter krav til kabinpersonale om bord i fly som har mer enn 19 passasjer seter. Dette kravet er forankret i internasjonale luftfartsbestemmelser som Norge har sluttet seg til.

Samferdselsdepartementet kjøper flyrutetjenester av flyselskapene etter anbud ved de regionale lufthavnene i Norge. Det vil etter min mening ikke være riktig å stille andre og strengere krav om cockpitdør eller kabinperso-

nale til selskapene som skal operere på statens anbudsru-
ter, enn det som stilles til norsk luftfart for øvrig.

På enkelte av de minst trafikkerte anbudsstrekningene har det vist seg at selskap som opererer med fly med mindre enn 20 passasjer seter, er konkurransedyktige, og at de leverer tjenester som er godt tilpasset de lokale trafikkbehov. Jeg finner det ikke riktig å utelukke disse flytypene eller selskapene som opererer dem, fra å konkurrere om driften av statens flyruter.

Geir-Ketil Hansen (SV) [12:14:10]: Jeg takker for svaret, men jeg kan ikke si at jeg er fornøyd med det.

Det er riktig at Twin Otter har trafikkert kortbanenettet i alle år, og at det ikke har medført slike hendelser som det vi har sett nå. Men denne gangen skjedde altså det som ingen av oss trodde kunne skje fra en småflyplass. Ingen har noen grunn til å være etterpåklod. Men jeg må spørre samferdselsministeren: Er hun enig i at sikkerheten for pilotene på et fly ville bli bedre dersom man kunne stenge igjen cockpiten med en dør – et sikringstiltak som Widerøe innførte etter denne hendelsen?

Statsråd Torild Skogsholm [12:15:00]: La meg si at jeg skjønner veldig godt spørsmålsstillingen, for ingen av oss hadde forutsett at en slik hendelse kunne skje. Jeg tror mange av oss etterpå som reisende stiller disse spørsmålene. Jeg vil også understreke at jeg opplever det som viktig at ikke jeg eller andre politikere skal være de som fastsetter nivået og innretningene på fly og hvordan man skal gjøre det rent teknisk, uten at vi har lyttet til de råd som har kommet. Her har både nasjonale og internasjonale tilsynsmyndigheter vært inne og sagt hva de mener er riktig innretning. Det som ligger til grunn i forhold til de minste flytypene, slik som jeg skjønner regelverket, er muligheten til kontakt bakover. Det kan være nyttig, i motsetning til å se på det som en trussel.

Jeg vil også minne om at etter denne hendelsen har vi innført full sikkerhetskontroll før man går om bord i flyet, for å unngå at noe sånt kan skje, at man kommer inn på et fly med en øks.

Geir-Ketil Hansen (SV) [12:16:18]: Min sluttkommentar blir at sikkerhet og økonomi henger sammen. Det er et politisk valg hvilke flytyper man skal bruke på kortbanenettet. Så hvis man tar den beslutningen at man skal ha en standard og en flytype der man sikrer også ved å kunne stenge kabinen, er det en politisk beslutning. For SVs del vil vi følge opp dette spørsmålet før anbudene skal lyses ut.

Statsråd Torild Skogsholm [12:16:45]: Dette kan få den konsekvensen at det stilles krav om større fly på en del flystrekninger. Da har ikke jeg garanti for at vi ganske raskt kan få en ny runde om hvilke flyplasser som må legges ned.

Dette har en kostnad ved seg, det er helt riktig, både for dem som bor der og blir berørt, og for myndighetene, om man eventuelt skal foreta store investeringer.

Så har jeg lyst til å minne om at denne regjeringen tiltrådte i 2001, og det året ble det brukt 5 mill. kr på security-tiltak. Det brukes nå 650 mill. kr på tiltak for at det skal være sikrere. Det er helt riktig at dette har noe med økonomi å gjøre, og vi prioriterer det. Det vil koste flere hundre millioner kroner i drift hvert år. Vi prioriterer det, og jeg mener det er en riktig beslutning.

S p ø r s m å l 1 3

Morten Lund (Sp) [12:17:48]: Jeg skal få stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Statens vegvesen legger opp til tre ferjer i sambandet Flakk–Rørvik i neste konsesjonsperiode. Utvidelsen fra to til tre ferjer kan komme så seint som 1. juli 2007. Det er i dag 6,5 pst. gjenstående kjøretøyer, og problemet er i ferd med å spre seg til vanlige hverdager.

Vil statsråden bidra til at kapasiteten på dette sambandet kan økes før den nevnte dato, slik at gjenståingsprosenten kan bli slik det normalt kreves i dag?»

Statsråd Torild Skogsholm [12:18:24]: Sambandet Flakk–Rørvik ble lyst ut på anbud den 30. september 2004. Anbudsperioden vil i utgangspunktet være fra 1. juli 2006 til 30. juni 2014.

Det er lagt opp til at eventuelle effektiviseringsgevinster som følge av konkurranseutsettingen skal benyttes til å komme opp på den nye, langsiktige standarden som er beskrevet i Nasjonal transportplan for 2006–2015.

Det vil uansett være usikkerhet knyttet til hvilke priser som kan oppnås i en anbudssituasjon. I konkurransegrunnlaget bes det derfor om to tilbud. Det ene alternativet tilsvare dagens kapasitet, mens det andre tilsvare den nye langsiktige standarden som er beskrevet i Nasjonal transportplan, og som vil gi muligheten for en høyere standard.

Morten Lund (Sp) [12:19:21]: Jeg oppfatter svaret slik at statsråden ikke vil foreta seg noen verdens ting fram til 2007.

Dette er en viktig sak for mange. Det er egentlig kaos mange ganger i uken, og om dette hadde vært på Gardermoen, ville det kommet på Dagsrevyen. Det er uakseptabelt lang venting i dag. Det skjer i en situasjon der Fosen Mekaniske Verksted har liten aktivitet, de bidrar med mye trafikk. Den som reiser, må legge inn risikoen for mer enn én times venting dersom en skal videre med fly eller har en viktig avtale. Å fortsette slik i tre år til, er uansvarlig.

Vet statsråden hvor mange av de større ferjeforbindelsene som har så lang venting som akkurat den forbindelsen vi her snakker om?

Statsråd Torild Skogsholm [12:20:10]: Nå sa jeg i mitt svar at anbudsperioden skal være fra 1. juli 2006 – og det er det meg bekjent i underkant av to år til – og fram til 2014.

Det er et mål at vi skal ha bedre standard på denne typen strekninger. Der hvor vi har en oversitting som er så

høy, har vi et klart mål om at den skal ned. Dette er et tall som er for høyt i forhold til den standarden vi ønsker. Derfor har vi nå dette anbudsopplegget gående, for å kunne se på mulighetene til å få på plass et bedre tilbud. Det mener jeg er å foreta seg noe.

Morten Lund (Sp) [12:21:06]: Vegvesenet har sagt at en eventuell tredje ferje vil komme først 1. juli 2007 – hvis det trengs en tredje ferje. Jeg synes tre år fra i dag er lenge å vente, når dette ligger langt under den standarden som normalt kreves. Jeg synes det er synd hvis man ikke skal kunne få gjort noe med dette.

En måte å øke kapasiteten på er å gå over fra 35-minutters frekvens til 30-minutters frekvens. En annen måte er å sette inn en ekstra ferje. Dette koster mer penger for samfunnet, men det er hva det koster for dem som står i denne køen, som risikerer å måtte stå i kø i en time når de har det travelt, vi først og fremst skal tenke på. Dette dreier seg altså om reisende til og fra Fosen, og jeg mener at de har samme krav på regularitet og mulighet for å komme fram som planlagt som folk som reiser på annet vis. Er ikke statsråden enig i det?

Statsråd Torild Skogsholm [12:22:07]: Jo, det er et mål for meg at folk skal slippe å sitte lenge i kø, det være seg om det er i kø inn til byen om morgenen når man skal på jobb, eller i ferjekø, eller det å sitte over en ferje. Det er målet at vi skal ha transportløsninger rundt om i landet som er tjenlige, og som alle har stor nytte av.

Dette dreier seg til syvende og sist helt riktig om budsjett og penger. Vi har et solid ferjebudsjett, som vi da prøver å sette sammen på en sånn måte at vi får best mulig standard over alt. Vi bruker over 1 milliard kr av skattebetalernes penger til denne ferjeinnsatsen. Og det synes jeg er helt rett, det skulle bare mangle om vi ikke gjorde det. Samtidig har jeg nettopp svart på et spørsmål om noe som kanskje kommer til å bli veldig krevende økonomisk i forhold til flyplasser og flyruter rundt om i landet. Med andre ord: Vi må prioritere pengebruken. Men jeg vil at vi også skal ha en høyere standard på alle ferjesamband.

S p ø r s m å l 1 4

Presidenten: Dette spørsmålet, frå representanten Per Roar Bredvold til forsvarsministeren, vil bli besvart av miljøvernministeren på vegner av forsvarsministeren, som er bortreist.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:23:36]: Jeg har stilt følgende spørsmål til forsvarsministeren – et spørsmål som altså vil bli besvart av miljøvernministeren:

«Støtten til Krigsinvalidehjemmet Bæreia vil bli kuttet fra 2005, med det resultat at dagens driftsform vil opphøre.

Synes ikke statsråden at rike Norge med sin store innsats på forskjellige steder i utlandet også bør kunne ta seg råd til å «pleie» dem som har vært villige til å ofre alt, når de selv trenger hjelp etter ofte svært farefulle oppdrag i fredens tjeneste?»

Statsråd Knut Arild Hareide [12:24:11]: Forsvarsdepartementet har gjennom flere år gitt økonomisk støtte til driften av FN-Veteranenes Landsforbund. I tillegg til driftsstøtten har forbundet siden 1999 også mottatt en særskilt støtte til et eget prøveprosjekt ved Krigsinvalidehjemmet Bæreia. Hensikten med prosjektet var å utnytte ledig kapasitet som et velferds-, rekreasjons- og kompetansesenter for tidligere fredssoldater og deres familie.

Inneværende år utgjør det statlige tilskuddet til FN-Veteranenes Landsforbund totalt 7,5 mill. kr, hvorav 4,3 mill. kr til forbundets prosjekt ved Bæreia. Støtten inkluderer 1,5 mill. kr som et ekstraordinært tilskudd til dekning av beregnet underskudd ved hjemmet for 2003 og 2004. Det ble i den forbindelse lagt til grunn som en klar forutsetning at det statlige bidraget til Bæreia skulle termineres, jf. Stortingets behandling av Budsjett-innst. S. nr. 7 for 2003-2004, der forsvarskomiteen uttaler følgende:

«Komiteen har merket seg at prøveprosjektet ved Bæreia krigsinvalid hjem avsluttes i 2004 og at det forutsettes at Bæreia fra 2005 skal være helt brukerfinansiert og driften tilpasset inntektene ved hjemmet.»

Når det gjelder statsbudsjettet for 2005, har Regjeringen foreslått at FN-Veteranenes Landsforbund tildeles i alt 4,2 mill. kr over forsvarsbudsjettet, inkludert 2,5 mill. kr til å drive kameratstøttearbeid og ulike tiltak for FN-/NATO-soldater og deres familier. Departementet er for øvrig kjent med at stiftelsen Krigsinvalidehjemmet Bæreia har inngått en avtale med Landsforeningen for hjerte- og lungesyke, som vil overta hjemmet fra 1. januar 2005. Med landsforeningen som eier vil så vel FN-Veteranenes Landsforbund som krigsveteranene etter annen verdenskrig fortsatt kunne ha muligheter til å benytte Bæreia.

For enda bedre å kunne følge opp norske soldater som har utført tjeneste i utlandet, har Regjeringen i statsbudsjettet for neste år foreslått at det etableres en ny ordning med erstatning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner mv. Erstatningen baseres på medisinsk invaliditet, og er oppad begrenset til seks ganger folketrygdens grunnbeløp.

I tillegg til den foreslåtte bevilgningen til FN-Veteranenes Landsforbund og den nye erstatningsordningen for psykiske belastningsskader for FN-veteraner og deltakere i internasjonale operasjoner har Forsvaret opprettet en egen nasjonal militærmedisinsk poliklinikk. Formålet er å gi langtidsoppfølging av skadet militært personell og veteraner innenfor helse-, forsikrings- og trygdespørsmål. Også pårørende vil kunne få hjelp ved klinikken.

Samlet sett innebærer ovennevnte tiltak en betydelig styrking av Forsvarets tilbud til FN-veteraner og øvrig personell som har deltatt i internasjonale operasjoner, slik at de særskilte behovene som disse gruppene måtte ha, blir imøtekommet på en god og målrettet måte.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:27:34]: Jeg takker statsråden for svaret, som var utfyllende og godt, for å si det sånn. Men det handler mest om FN-veteraner, ikke så mye om dem som Krigsinvalidehjemmet Bæreia egentlig

ble bygd for, nemlig de som var med under annen verdenskrig og som, som sagt, var villige til å ofre alt i fredens tjeneste. Dette er selvfølgelig en liten gruppe, som dessverre, for å si det sånn, av naturlige årsaker stadig blir mindre, men det er desto viktigere for dem som har vært med, og som trenger hjelp. Jeg er selvfølgelig klar over at FN-veteranene kanskje trenger en annen type hjelp, og den ser vel ut til å være ivaretatt med dette svaret her. Men det er de som har brukt Bæreia for det Bæreia kan tilby, rolige omgivelser, terapibad og annen hjelp når de trenger det, jeg spesielt er redd for skal miste dette tilbudet. Derfor hadde jeg egentlig ønsket at statsråden hadde gitt et løfte om at det var satt av midler som var øremerket til kjøp av plasser på Bæreia, slik at de ikke kommer bak i køen.

Statsråd Knut Arild Hareide [12:28:43]: Eg er heilt einig med representanten Bredvold i at det er viktig at denne gruppa blir godt teken vare på. Derfor har det òg vore eit prosjekt som har lagt til rette for dette. Men departementet har jo òg, på same måten som Stortinget har gjort det, lagt til grunn at dette prosjektet skulle få eit ekstraordinært tilskott i åra 2003 og 2004. Men som det òg blei sagt frå forsvarskomiteen:

«Komiteen har merket seg at prøveprosjektet ved Bæreia krigsinvalid hjem avsluttes i 2004 og at det forutsettes at Bæreia fra 2005 skal være helt brukerfinansiert og driften tilpasset inntektene ved hjemmet.» Og det er dette departement no følgjer opp.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:29:33]: Jeg takker nok en gang statsråden for svaret.

Vi får håpe at det finnes midler både i 2005 og videre framover, slik at man kan ivareta spesielt den eldre aldersgruppen som jeg tenker på, men også selvfølgelig dem som har vært i FN-tjeneste tidligere, dem som er det i dag, og dem som vil være det i tiden framover. Slik som Bæreia drives i dag, er det der en blanding av folk som er 80–90 år, og folk som er atskillig yngre, og som har vært i FN-tjeneste noen år tilbake. Begge disse gruppene trenger selvfølgelig hjelp, men de trenger kanskje forskjellig type hjelp. Den type hjelp som spesielt de eldre trenger, har de på Bæreia, og jeg er opptatt av at det skal være mulighet for å kjøpe plasser der.

Statsråd Knut Arild Hareide [12:30:19]: Eg er glad for det engasjementet som representanten Bredvold har for denne gruppa. Eg håper òg at Bæreia skal vera eit godt tilbod framover, og det ligg det òg til rette for. Eg vil ta med meg dei synspunkta som representanten har komme med.

S p ø r s m å l 1 5

Øyvind Vaksdal (FrP) [12:30:47]: Jeg har følgende spørsmål til olje- og energiministeren:

«Enovas hovedformål er å fremme en miljøvennlig omlegging av energibruk og energiproduksjon. Ifølge oppslag i Dagens Næringsliv 3. september har det vært

stor uenighet innad i Enova vedrørende ressursbruken. Ifølge DN var Enovas fagstab skeptisk til varmpumpe-tilskuddet vinteren 2003 pga. usikkerhet rundt den langsiktige effekten, men Enova initierte likevel støtteordningen «etter henvendelse fra politisk ledelse i OED».

I hvilken grad må Enovas rolle som faginstans vike for politiske føringer?»

Statsråd Thorhild Widvey [12:31:33]: Først og fremst vil jeg benytte denne anledningen til å bringe klarhet i at det var Regjeringen som initierte straksordningen for husholdningen vinteren 2003, og ikke Enova, slik som det er skapt inntrykk av. Ordningen ble fremmet i St.prp. nr. 42 for 2002-2003 og vedtatt av Stortinget den 25. februar 2003.

Hensikten med ordningen var først og fremst å gi motiverte husholdninger en mulighet til å gjøre noe med sin energibruk i lys av den spesielle strømsituasjonen vi hadde vinteren 2002/2003. Da ordningen ble foreslått, ble det gjort klart at dette var en avgrenset ordning, og at erfaringen skulle evalueres. Det er vi nå i ferd med å gjøre, og evalueringen vil være klar ved årsskiftet.

Enovas rolle i dette har vært å forvalte den ordningen som Stortinget vedtok i februar 2003. Enova har behandlet mer enn 50 000 søknader. Av de 50 000 var det om lag 46 500 som oppfylte kriteriene for ordningen og fikk tilbud om støtte. Av disse igjen er det om lag 20 000 som har takket ja til støtte og foretatt investeringer. Enova har fulgt opp disse gjennom utbetaling og kontroll med at tiltakene faktisk er blitt gjennomført som forutsatt.

Når det gjelder spørsmålet om i hvilken grad Enovas rolle som faginstans må vike for politiske føringer, vil jeg vise til at rammene for forvaltningen av Energifondet er forankret i en avtale mellom Olje- og energidepartementet og Enova. Denne avtalen bygger på de prinsippene for energiomleggingen og organiseringen av virksomheten som ble fastlagt i forbindelse med behandlingen av energimeldingen, St.meld. nr. 29 for 1998-1999, og senere i Ot.prp. nr. 35 for 2000-2001 om opprettelsen av Energifondet og Enova. Et viktig prinsipp i energiomleggingen og i styringen av Enova er at myndighetene setter målene og de økonomiske rammene for virksomheten, mens det er opp til Enova å utforme og velge de mest effektive støttetiltakene.

Utover forvaltningen av Energifondet har Enova en rådgivende rolle overfor myndighetene, og de kan bli pålagt andre forvaltningsoppdrag. Denne straksordningen for husholdningene er et eksempel på et slikt forvaltningsoppdrag.

Både når det gjelder rådgiverrollen, og i forbindelse med slike ekstra forvaltningsoppdrag vil jeg legge stor vekt på de vurderingene Enova gjør. På den annen side vil det alltid kunne være andre forhold utover Enovas kompetanseområde som det må tas hensyn til.

Øyvind Vaksdal (FrP) [12:34:36]: Jeg takker statsråden for svaret.

Under Stortingets behandling av tilskuddsmidlene vinteren 2003 satte noen av oss spørsmålsteget ved bru-

ken av disse. Jeg tok også i høringen dette opp med Enovas daglige leder. Det var åpenbart at det kun skulle satses på varmpumper og pelletsovner uten at det var dokumentert at det var den mest fornuftige bruk av pengene. Det var imidlertid politisk korrekt.

Fremskrittspartiet fremmet på bakgrunn av dette forslag om at det skulle legges teknologinøytrale virkemidler til grunn, og at man skulle bruke pengene der de kastet mest av seg i form av nye kilowatt. Ser statsråden nå i ettertid at det hadde vært fornuftig å følge dette rådet fra Fremskrittspartiet?

Statsråd Thorhild Widvey [12:35:25]: Jeg lytter til alle gode råd som kommer, også fra Fremskrittspartiet. Jeg tror det kan være mange gode grunner til å se på de ordninger vi har. Men jeg minner om at denne straksordningen ble vedtatt av Stortinget, og Enova har fulgt opp den ordningen. Vi er nå i en situasjon hvor vi har en vurdering og en evaluering av ordningen som vil være ferdig rundt nyttår. Da vil jeg ha muligheter til å gjøre meg opp en mening om hvorvidt dette var en fornuftig bruk, eller om man i framtiden eventuelt vil velge andre typer virkemidler.

Øyvind Vaksdal (FrP) [12:36:03]: Jeg takker igjen statsråden for svaret.

Tekniske Entreprenørers Landsforening, TELFO, har i et brev til statsråden hevdet at Enova bedriver tilfeldig og dårlig ressursbruk og misvisende regnskapsrapportering, og at de er for svake til å stille spørsmål ved ineffektive miljøpolitiske mål. Det er også kommet påstander fra samme hold om at på bakgrunn av politisk intervensjon investeres det nå 3 kr fra staten for å spare 50 øre.

Vil statsråden ta disse påstandene alvorlig, undersøke og gjennomgå Enovas organisasjon og mål og sørge for at pengene som brukes, brukes der de gjør mest nytte for seg? Dette ikke minst på bakgrunn av at denne virksomheten nå ifølge Regjeringens budsjettforslag skal betales i sin helhet av strømkundene.

Statsråd Thorhild Widvey [12:37:01]: Som jeg sa i mitt først svar, er et viktig prinsipp for energiomleggingen og styringen av Enova at myndighetene setter klare mål og økonomiske rammer for virksomheten, mens det er opp til Enova å utforme og velge de mest effektive støttetiltakene.

Jeg har ingen informasjon som skulle tilsi at Enova ikke oppfyller de målene som Regjeringen har pålagt dem. Jeg gjentar at det selvfølgelig er viktig å ha en åpen dialog med Enova. Vi har nettopp hatt et møte med dem, hvor vi faktisk har gjort en ny avtale. Jeg har ingen informasjon som indikerer at de målene vi har satt oss, ikke blir fulgt opp.

S p ø r s m å l 1 6

Øyvind Korsberg (FrP) [12:38:00]: «Ifølge Aftenposten den 21. september utreder fylkesmannen i Østfold hvilke deler av det nye nasjonalparkområdet i Hvaler-

skjærgården som kan få forbud mot motorbåttrafikk (fritidsbåter). Høringsfrist i saken var 15. september, og den skal avgjøres i statsråd i begynnelsen av 2006, altså den vil ikke bli forelagt Stortinget.

Synes statsråden dette gagnar vernearbeidet generelt, og vil statsråden sikre at nasjonalforsamlingen får anledning til å behandle saken?»

Statsråd Knut Arild Hareide [12:38:37]: Det er Kongen i statsråd som har mynde til å fatta vedtak etter naturvernlova. I særleg viktige saker der verneinteresser og andre store samfunnsinteresser er i konflikt, kan Regjeringa på førehand be om råd frå Stortinget før ein tek endeleg avgjerd. Det har ein gjort i samband med nokre tidlegare vernesaker der kraftutbyggingsinteressene var store: Hardangervidda, Jostedalsbreen og Saltfjellet-Svartisen. Om det vil vera aktuelt å spørja Stortinget om råd i Hvaler-saka, har eg i dag ikkje grunnlag for å seia noko om, så lenge saka ikkje ligg på mitt bord.

Elles har både nasjonalparkplanen og barskogplanen tidlegare vore lagde fram for Stortinget i eigne meldingar utan at ein har drøfta dei einskilde, konkrete verneframlegga i detalj. I nasjonalparkmeldinga var framlegget til vern av Hvaler omtalt. Eg syner her til pkt. 9.4.4. i St.meld. nr. 62 for 1991-1992. Regjeringa har òg orientert Stortinget om sitt verneplanarbeid gjennom dei årlege budsjetta.

Det er ikkje første gongen spørsmålet om særskild stortingshandsaming av konkrete verneframlegg har vore teke opp her i Stortinget. Ei slik drøfting hadde ein i samband med eit Dokument nr. 8-framlegg om å leggja verneplanen for Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane fram for Stortinget. Eg syner her til Dokument nr. 8:92 for 1995-1996 og Innst. S. nr. 92 for 1996-1997. Kravet om stortingshandsaming av verneplanen blei på generelt grunnlag da avvist av fleirtalet, da mynde i slike saker ligg hos Kongen i statsråd. Komiteen peika i innstillinga likevel på at verneplanprosessen burde skje på ein god og smidig måte, slik at ein sikra eit framtidig konstruktivt samarbeid med kommunar, fylkeskommunar og interesser i området. Gjennomføring av gode, demokratiske og inkluderande verneplanprosessar er òg noko Regjeringa legg vekt på i alle slike saker.

Det er etter mitt syn ingenting nytt som har skjedd i desse spørsmåla sidan den gongen som skulle føra til at ein bør endra på dei handsamings- og vedtaksprosedyrane som vi har til rådvelde i saker etter naturvernlova.

Øyvind Korsberg (FrP) [12:41:10]: Jeg takker statsråden for svaret.

Det som er viktig vidare framover, er å følge opp de faktiske vedtak Stortinget har gjort, og de føringene som er lagt. Jeg har lyst til å lese fra innstillingen i forbindelse med behandlingen av nasjonalparkplanen. Det står det:

«Komiteen har merket seg at Stortinget i St.meld. nr. 62 ikke inviteres til å gjøre vedtak om de enkelte forslag til vern.»

Det betyr at man ikke har fått noe mandat fra Stortinget til å utrede en verneprosess der man skal nekte eller

hindre båttrafikk, slik som fylkesmannen nå legger opp til.

Jeg vil gjerne vite litt mer om hvordan statsråden konkret har tenkt å følge opp Stortingets vedtak og vilje.

Statsråd Knut Arild Hareide [12:42:08]: Denne saka har ikkje komme på mitt bord enno. Ho er no til behandling hos fylkesmannen, og det er eit stort arbeid. Eg veit at det òg er eit konstruktivt og godt samarbeid med dei lokale kommunane, og det er eg glad for. Eg har òg forstått at ein del av kommunane er positive til det arbeidet som no blir gjort.

Dette med motorferdsel på både sjø og land blei teke opp. Når det gjeld motorferdsel i utmark, er det eit eige lovverk om det. I forhold til Hvaler og Fredrikstad vil òg sjøtrafikken vera avgjerande. Det er jo ein tradisjon knytt til kystsamfunnet og området her for ein vesentleg båttrafikk. Det betyr at småbåttrafikken og nyttetrafikken, slik eg ser det, i stor grad bør fortsetja som tidlegare. Men det er klart at ein må ta omsyn til viktige verneområde i høve til sjøfugl og anna.

Eg vil sjå på reguleringa her, men det er snakk om ein tradisjon, og den tradisjonen for trafikk vil sjølvstøtt fortsetja.

Øyvind Korsberg (FrP) [12:43:25]: Jeg takker statsråden for svaret.

Et av de viktigste innspillene vi har fått i denne saken, er at det fullstendig mangler forståelse i befolkningen for at man nå skal tre ned over hodet på dem et nytt regime. At man vil verne i enkelte perioder, når det er sjøfugl og hekketid, tror jeg ingen har problemer med, men det at man nå setter i gang en verneprosess, har ikke forståelse i befolkningen.

Statsråden sier at dette ikke er på hans bord, men da vil jeg oppfordre statsråden til å få det på sitt bord. For det som nå skjer, er faktisk at fylkesmannen tar seg til rette utover de føringer og de vedtak som Stortinget har gjort, og da bør jo absolutt statsråden gripe inn, for dette er ikke rett bruk av ressursene. Fylkesmannen har ikke fått dette oppdraget. Min oppfordring til statsråden er at han må sørge for at han får det på sitt bord og får stoppet dette tullet som fylkesmannen holder på med.

Statsråd Knut Arild Hareide [12:44:27]: For det første vil eg seia at vernearbeid er eit viktig arbeid. Eg er ikkje einig når representanten seier at dette arbeidet møter ein slik lokal motstand. Det er mange som ser nettopp nytten av det.

Eg er oppteken av at me skal ha gode, demokratiske prosessar der alle skal få lov til å bli høyrde. Gjennom det arbeidet som fylkesmannen no gjer, som er første delen av eit arbeid, blir det moglegheit for å få høyring om det. Dersom statsråden grip inn på eit så tidleg stadium, vil me nettopp leggja band på dei prosessane der både lokalbefolkning og interesseorganisasjonar får lov til å ta del i eit viktig demokratisk arbeid. Det ønskjer eg å leggja til rette for.

Sjølvsagt skal det leggjast til rette for ein del av den kulturen som er på dette området. Eg opplever òg at fylkesmannen i sitt arbeid nettopp har ei brei tilnærming til eit godt planarbeid som òg er med og tek omsyn til lokale interesser.

S p ø r s m å l 17

Inger S. Enger (Sp) [12:45:35]: «Stortinget vedtok i mai en ny rovviltpolitikk. Landet blei delt inn i rovviltregioner, og det blei fastsatt bestandsmål og nye retningslinjer for utøvelse av politikken. Rovviltforvaltningen i løpet av årets beitesesong har på mange måter falt midt mellom det gamle og det nye forvaltningsregimet. Det har vært uklart hva som har vært gjeldende politikk.

Hvordan vil statsråden gjøre rovviltforvaltningen klarere og tydeligere fram til de nye rovviltnemndene er kommet i arbeid?»

Statsråd Knut Arild Hareide [12:46:09]: Stortinget fastsette ved behandlinga av St.meld. nr. 15 for 2003-2004, Rovvilt i norsk natur, jf Innst. S. nr. 174 for 2003-2004, rammene for ein ny rovviltpolitikk. Stortinget la til grunn at det skal opprettast åtte regionale rovviltnemnder som skal ha hovudansvaret for forvaltninga av rovvilt i kvar sin region. Nemndene skal oppnemnast av Miljøverndepartementet blant representantar frå fylkeskommunane og Sametinget. Eg har følgd opp dette gjennom brev av 23. juni i år, der Miljøverndepartementet ber fylkeskommunane, Oslo kommune og Sametinget foreslå kandidatar til dei respektive regionale rovviltnemndene.

I eit utkast til forskrift om forvaltning av rovvilt som vart sendt på høyring den 14. september i år, er mandat, oppgåver, ansvar og verketida for dei regionale nemndene nærare konkretisert. Departementet foreslår at nemndene får ansvaret for å utarbeida ein forvaltningsplan for rovvilt, ansvaret for førebyggjande og konfliktdepande virkemiddel i regionen og ansvaret for dei ulike jakt- og fellingsregima for rovvilt i regionen innanfor ramma av fastsette bestandsmål for kvar art, alt i tråd med Stortinget sine føringar.

Eg er av den oppfatninga at det ikkje er noko uklart i kva som er gjeldande rovviltpolitikk. Forvaltninga har etter behandlinga av rovviltmeldinga lagt til grunn at Stortinget har fastsett nasjonale bestandsmål for alle artane. Når det gjeld ulv, har Stortinget òg fastsett eit nytt forvaltningsområde for ynglande ulv. Dei nye nasjonale bestandsmåla og det nye forvaltningsområdet vart gjeldande frå den dagen det vart fastsett i Stortinget. Elles vil dagens organisering og ansvar gjelde inntil ny forvaltning med ny forvaltningsforskrift er på plass 1. april 2005.

Eg har merka meg at fleire grupperingar har ønskt å fella ulv på Koppangskjølen denne sommaren. Eg vil da minna om at det vil bli opna for lisensjakt på ulv i dette området til vinteren dersom tilhøva ligg til rette for det. Det er lisensjakt vinterstid som skal vera det viktigaste verkemiddelet for å bringa forvaltninga av ulv i dette området i samsvar med Stortinget sine føringar.

Skadefellingar på barmark i beitesesongen skal berre nyttast der ytterlegare skadar ikkje kan førebyggjast gjennom tiltak for å verna beitedyra. Eg har gjennom behandlinga av ei klagesak frå Rendalen kommune nyleg gitt løyve til felling av ein ulv i nærleik til innmark. Årsaka til dette er at dei auka tapa i dette området ikkje kunna førebyggjast på anna vis.

Det er mi von at alle no samlar seg om det breie forliket som var i Stortinget om ny rovviltpolitikk. Dette forliket vil framover gi ein politikk med lokal forankring og betre motivasjon for iverksetjing av førebyggjande tiltak, og dempa konfliktar.

Inger S. Enger (Sp) [12:49:18]: Jeg vil takke statsråden for svaret. Det er ikke noe å si på gjennomgangen av teorien når det gjelder rovdypolitikken, men det er praksisen som har vært sviktende i løpet av sommeren. Nå nevnte statsråden sjøl at det var kommet en fellingstillatelse. Men den kom lovlig seint og nærmest i form av nødvergerett.

Rovviltforliket i Stortinget skulle redusere ulvebelastningen i store deler av Hedmark. Men det folk har opplevd, er det motsatte. Det er en større rovviltbelastning. Det går på tilliten løs, og folk i Hedmark lurer nå på hvem som egentlig styrer utforminga av politikken. Mitt spørsmål blir derfor: Hvem er det som egentlig har utforma, og som har ansvaret for, den praktiske politikken nå i denne mellomperioden fram til nemndene skal begynne å virke?

Statsråd Knut Arild Hareide [12:50:16]: Det er slik at rovviltområdet er eit vanskeleg område. Frå dag ein, da Stortinget vedtok dette, har me lagt til grunn eit ønske om i størst mogleg grad å følgja opp Stortinget sine intensjonar. Det er gjort eit breitt forlik. Stortinget har lagt denne saka bak seg. Men det er òg riktig at lisensjakt på vinterstid har vore hovudverkemiddelet for å leggja til rette for den politikken som Stortinget har vedteke.

Eg hadde i sommar til vurdering ei moglegheit. Eg fann ut at det ikkje var grunnlag for den moglegheita på det tidspunktet. Så har det skjedd fleire ting som har gjort det nødvendig, og eg gav altså fredag i førre veke løyve til felling av ulv for å følgja opp Stortinget sine intensjonar.

Inger S. Enger (Sp) [12:51:12]: Jeg vil igjen takke for svaret.

Jeg er vel kjent med at det sist fredag ble vedtatt en fellingstillatelse. Men det drøydde veldig lenge før den kom.

Allerede i mai vedtok vi en ny rovviltpolitikk, så det er nå viktig at forvaltningssystemet i de regionale rovviltnemndene kommer i arbeid fra 1. april. Dette koster penger. Det er altså slik at midlene til rovdypforvaltningen ikke har økt i forslaget til statsbudsjettet. Jeg har hørt at det følger 9 000 kr med den fellingstillatelsen som ble tildelt på Koppangskjølen nå sist fredag. Men det holder faktisk ikke til å ha halve jaktlaget ute i mer enn én dag. Det er derfor utrolig at det ikke blir plusset på mer pen-

ger for å få den nye rovviltforvaltninga opp å stå, for å bruke det uttrykket.

Hvordan vil statsråden forklare sammenhengen i dette problemområdet?

Statsråd Knut Arild Hareide [12:52:21]: Som representanten Enger og legg vekt på, ligg vi i rute i forhold til å nå fristen 1. april 2005. Departementet gjer alt for å følgja opp dette på best mogleg måte.

I høve til spørsmålet om økonomi er det m.a. mogleg å søkja fylkesmannen om økonomisk støtte. I forhold til det fellingsløyvet me no har gitt, kan ein altså søkja fylkesmannen om økonomisk bidrag på inntil 10 000 kr til dekking av direkte kostnader i samband med fellingsforsøket. Dette gjeld i utgangspunktet òg her, og kommunane står fritt til å søkja fylkesmannen om slike midlar. Fylkesmannen vil sjølv sagt behandla ein slik søknad på ordinær måte.

Presidenten: Dermed er vi ferdig med sak nr. 1.

S a k n r . 2

Referat

1. (14) Endringar av løyvingar på statsbudsjettet 2004 under Barne- og familiedepartementet til det statlege barnevernet og fylkesnemndene for sosiale saker (St.prp. nr. 2 (2004-2005))
Samr.: Blir send familie-, kultur- og administrasjonskomiteen.
2. (15) Forslag fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om forbud mot seksuell bruk av dyr (Dokument nr. 8:5 (2004-2005))
Samr.: Blir send justiskomiteen.
3. (16) Tilbakeføring av selskapsskatt til kommunene og omlegging av inntektsutjevningen (St.meld. nr. 5 (2004-2005))
4. (17) Forslag fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om å innføre en ordning med lukkede mottaksleirer for asylsøkere (Dokument nr. 8:4 (2004-2005))
Samr.: Nr. 3 og 4 blir sende kommunalkomiteen.
5. (18) Statsrådsprotokollene for tidsrommet 1. januar 2004 til 30. juni 2004
6. (19) Anmodnings- og utredningsvedtak i stortings-sesjonen 2003-2004 (St.meld. nr. 4 (2004-2005))
Samr.: Nr. 5 og 6 blir sende kontroll- og konstitusjonskomiteen.
7. (20) Forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm og Lodve Solholm om å oppheve markedsreguleringen av egg og fjørfe (Dokument nr. 8:3 (2004-2005))
Samr.: Blir send næringskomiteen.
8. (21) Forslag fra stortingsrepresentantene Olav Gunnar Ballo, Sigbjørn Molvik og Ola D. Gløtvold om rett til tilståelse av rehabiliteringspenger utover 52 uker etter unntaksbestemmelsene (Dokument nr. 8:6 (2004-2005))
Samr.: Blir send sosialkomiteen.
9. (22) Den Norske Nobelkomité meddeler at Nobels fredspris for 2004 er tildelt Wangari Maathai
10. (23) Energi- og miljøkomiteen melder å ha valgt Bror Yngve Rahm til komitéleder, Hallgeir H. Langeland til første nestleder og Øyvind Vaksdal til andre nestleder
11. (24) Familie-, kultur- og administrasjonskomiteen melder å ha valgt Sonja Irene Sjøli til komitéleder, May Hansen til første nestleder og Trond Giske til andre nestleder
12. (25) Finanskomiteen melder å ha valgt Siv Jensen til komitéleder, Hill-Marta Solberg til første nestleder og Ingebrigt S. Sørfonn til andre nestleder
13. (26) Forsvarskomiteen melder å ha valgt Marit Nybakk til komitéleder, Åse Wisløff Nilssen til første nestleder og Bjørn Hernæs til andre nestleder
14. (27) Justiskomiteen melder å ha valgt Trond Helleland til komitéleder, Gunn Karin Gjul til første nestleder og Jan Arild Ellingsen til andre nestleder
15. (28) Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen melder å ha valgt Rolf Reikvam til komitéleder, Søren Fredrik Voie til første nestleder og Karita Bekkemellem Orheim til andre nestleder
16. (29) Kommunalkomiteen melder å ha valgt Magnhild Meltveit Kleppa til komitéleder, Per Sandberg til første nestleder og Hans Kristian Hogsnes til andre nestleder
17. (30) Kontroll- og konstitusjonskomiteen melder å ha valgt Ågot Valle til komitéleder, Martin Engeset til første nestleder og Kjell Engebretsen til andre nestleder
18. (31) Næringskomiteen melder å ha valgt Olav Akselsen til komitéleder, Øystein Hedstrøm til første nestleder og Ivar Kristiansen til andre nestleder
19. (32) Samferdselskomiteen melder å ha valgt Petter Løvik til komitéleder, Jorunn Ringstad til første nestleder og Geir-Ketil Hansen til andre nestleder
20. (33) Sosialkomiteen melder å ha valgt John I. Alvheim til komitéleder, Bjarne Håkon Hanssen til første nestleder og Åse Gunhild Woie Duesund til andre nestleder
21. (34) Utenrikskomiteen melder å ha valgt Thorbjørn Jagland til komitéleder, Inge Lønning til første nestleder og Åslaug Haga til andre nestleder
Samr.: Nr. 9–21 blir lagde ved møteboka.

Møtet slutt kl. 12.55.